

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Examensarbete 15 hp – Journalistik

Same same but different

En kritisk diskursanalys av hur Aftonbladet konstruerar och reproducerar föreställningar om genus och genusordning genom sin bevakning av Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic.

Författare: Christian Polsäter
Författare: Petter Landén

Handledare: Sara Hamqvist
Handledare: Mikeal Rinaldo
Handledare: Helena Meldre

Examinator: Maria Elliot

Termin: HT13
Ämne: Journalistik

Abstract

Author: Christian Polsäter & Petter Landén

Title: Same same but different

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 43

The aim with this thesis was to investigate how the Swedish newspaper Aftonbladet construct and reproduce imaginations of gender and gender order. An important premise for our work is the agenda theory, which states that media has great impact on what is on their audience mind. We chose to investigate how Aftonbladet wrote about two Swedish footballers, Lotta Schelin and Zlatan Ibrahimovic, during a European championship with each players national team. By using a method of critical discourse analysis based on Teun van Dijks idea and with gender glasses, we analysed eight articles and two chronicles regarding each player.

Our results show that Aftonbladet construct and reproduce gender and gender order by its different ways of portraying Lotta Schelin and Zlatan Ibrahimovic. Articles regarding Lotta Schelin tend to be more audience oriented, focus more on her and her teammates emotions and more often focus on things outside her profession as a footballer. On a contrary, articles regarding Zlatan Ibrahimovic tend to upgrade masculinity, power and more often highlights his performances on the pitch. He is also portrayed as a person of much greater status than Lotta Schelin.

Nyckelord

Journalism, gender, critical discourse analysis, sports

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Syfte	1
1.2 Frågeställningar	2
1.3 Avgränsningar	3
1.3.1 Definition av konstruktion	3
1.3.2 Definition av journalistik	4
2 Teoretiska utgångspunkter och forskningsläge	5
2.1 Mediernas makt	6
2.1.1 Identifikation	6
2.2 Genus i medierna	7
2.2.1 Manlig hegemoni	9
2.2.2 Den dikotoma genuslogiken, domäner och konstruerade dikotomier	10
2.2.3 Det sexualiserade språket	11
2.2.4 Idrott och maskulinitet	13
2.3 Maktbegreppet	13
3 Metod	15
3.1 Definition av diskurs	16
3.1.1 Kritisk diskursanalys gemensamma drag	16
3.2 Vår metod	17
3.2.1 Koherens	18
3.3 Urval	19
3.4 Begreppsförklaringar	21
3.4.1 Begreppet artikel	21
3.4.2 Begreppet krönika	22
3.4.3 Ideologibegreppet	22
3.5 Kommentar till metod	23
3.6 Artiklarna vi undersökt	24
4 Resultat och analys	25
4.1 Undersökningsobjekt: Zlatan Ibrahimovic	25
4.2 Undersökningsobjekt: Lotta Schelin	27
4.3 Analys av skeenden och företeelser	30
4.3.1 Läsanvisningar	30
4.3.2 Mannen som norm, kvinnan som avvikelse	31
4.3.3 Konstruerade dikotomier och domäner	33
4.3.4 Trivialisering, infantilisering och sexualisering	34
4.3.5 Kvinnliga stereotypiseringar	36
4.3.6 Uppvärderandet av manliga egenskaper	37
5 Diskussion och sammanfattning	39
5.1.1 Männen är normen	39

5.1.2 Maskulina egenskaper de önskvärda	40
5.1.3 Trivialisering av damfotboll	40
5.2 Varför är denna rapportering problematisk?	41
5.2.1 Kung Zlatan	42
5.3 Lösningen?	42
5.4 Förslag på fortsatt forskning	43
Referenser	I
Böcker:	I
Avhandlingar:	II
Bilagor	III
Bilaga A, Arbetsfördelningen:	III
Bilaga B, Artiklar om Zlatan Ibrahimovic	III
Bilaga C, Artiklar om Lotta Schelin	XIV

1 Inledning

”Den viga, mjuka och lekfulla polskan Wasjona som sköter sin diskussysla som en hel karl. Hennes näpna vinkningar uppåt läktarna väcker ljuva tankar hos alla män under 60 år” (Dahlén 2008, s 475).

Så kunde svenska sportjournalister beskriva kvinnliga idrottare vid OS i Amsterdam 1928. Detta citat innehåller förminskning och sexualisering av kvinnors idrottande och upprätthåller en manlig norm. Även om jämställdheten i samhället såväl som sportjournalistiken tagit stora kliv sedan dess förekommer en icke jämlik rapportering än idag. Att mängden rapportering mellan dam och herridrott, precis som i övrig medierapportering, skiljer sig åt råder det inga tvivel om. Inom ramen för det globala Media Monitoring project (GMMP) år 2009, studerades åtta dagstidningar, tre radiosändningar och tre TV-sändningar samt sju internetsidor under en vanlig mediedag i Sverige. Resultatet är publicerat i Jarlbros *Genusmedveten journalistik* (2013). Andel kvinnor som representerades i området ”kändisar inom sport och kultur” var 33 procent. Detta är i sig inte märkligt, det är snarare en naturlig följd av ett marknadsorienterat medieklimat.

Men det förekommer också skillnader i själva rapporteringen, trots att det rör sig om samma sport. Skillnader som bidrar till att upprätthålla konstruerade normer om vad som är manligt och vad som är kvinnligt. Medierna formar samhället och samhället formas av medierna. Genom en, förmodat omedvetet, icke jämlik rapportering av kvinnliga och manliga idrottare upprätthålls skeva maktförhållanden i samhället.

Texter, alltså meningsskapande innehåll i exempelvis tidningar, ses som en form av diskurs. Diskurs lever i ett symbiotiskt tillstånd med den sociala världen då den både är med och formar och blir formad av den. Genom en kritisk diskursanalys kan innehåll i exempelvis tidningar analyseras utifrån givna premisser.

1.1 Syfte

Syftet med den här kandidatuppsatsen är att genom en kritisk diskursanalys belysa hur Sveriges största kvällstidning, Aftonbladet, ur ett genusperspektiv och under så

jämförbara perioder som möjligt, väljer att porträttera Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic. Genom att bidra med exempel på hur medier kan upprätthålla och reproducera genusföreställningar hoppas vi kunna bistå med material som i förlängningen leder till ett mer genusedemokratiskt medieklimat.

I enlighet med gestaltningsteorin (Strömbäck, 2009) utgår denna uppsats från att medierna har makt över mottagarnas kognitiva scheman och således hur de upplever verkligheten. Genom att rapportera nyheter på ett särskilt sätt kan vissa ideologier förstärkas eller motverkas. Vidare utgår denna uppsats i enlighet med dagordningsteorin (Strömbäck, 2009) från att medierna i hög grad bidrar till att sätta mottagarnas dagordningar. Annorlunda formulerat; det som medierna rapporterar pratar mottagarna om.

Genom att identifiera exempel på hur Aftonbladet konstruerar och reproducerar genus och genusordning genom sin bevakning av Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic hoppas vi kunna göra ett bidrag till genusforskningen. Jarlbro (2013) definierar genusforskning som forskning som fokuserar på olika kulturella mönster och maktstrukturer relaterade till kön. Vidare ställer hon frågan varför mediebilderna av genus inte förändrats i samma takt som det övriga samhället. Hon drar dock slutsatsen att för att en förändring ska vara möjlig krävs det att sakernas tillstånd reds ut.

Slutligen menar Jarlbro (2013) att medierna är viktiga för att ett demokratiskt samhälle ska fungera. Om det är så att vissa grupper, exempelvis kvinnor, är underrepresenterade i medierna är det problematiskt ur demokratisynpunkt. Det är viktigt att studera hur ofta kvinnor respektive mäns syns eller uttalar sig i medierna. Men lika intressant är det att studera hur kvinnor respektive män gestaltas och framställs i medierna.

1.2 Frågeställningar

Utifrån resonemanget ovan har vi valt att arbeta utifrån följande forskningsfråga:

Hur konstrueras och reproduceras föreställningar om genus och genusordning genom Aftonbladets bevakning av Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic under ett mästerskap för respektive spelare?

1.3 Avgränsningar

Vi har i vår undersökning valt att lägga vårt fokus på avsändarens material. Därmed har vi i viss mån passiviserat mottagaren och inte lagt vikt vid att reda ut hur mottagarna faktiskt uppfattar en text eller på de olika tolkningar som är en naturlig följd eftersom varje text tolkas subjektivt. Då vi dock utgått från gestaltningsteorin, det vill säga att medier har makt att påverka publikens kognitiva scheman, så har avsändarens möjlighet till *olika* typer av tolkning inte känts nödvändig att undersöka.

Som en indirekt följd av detta har vi fokuserat på den konstituerande roll nyhetsdiskurs har. Med det menas hur nyhetsdiskurs bidrar till att forma den sociala världen. Alla typer av diskurs är dock även konstituerad av omvärlden, alltså ett resultat av den tid och den kultur den är en del av. Detta gäller såväl textens innehåll som journalistens värderingar och förhållningssätt till olika frågor. Vi har dock valt att fokusera på hur texten ser ut snarare än att försöka utröna varför en text ser ut som den gör.

Vidare har vi inte gjort någon djupare semiotisk analys av de bilder som förekommer i anslutning till artiklarna. Vi har bortsett från att göra en djupare analys av bilderna, men har helt kort beskrivit hur de kompletterar texten.

Avslutningsvis bör nämnas att vi tidigare konstaterat att det är tämligen odiskutabelt att männen står i en särställning gentemot kvinnorna när det gäller mängden bevakning. Vårt syfte har inte på något sätt varit att bistå med resultat som visar eller förklarar denna skillnad. Vi har valt att fokusera på det faktiska innehållet och försökt identifiera skillnader i det.

1.3.1 Definition av konstruktion

När vi talar om konstruktion utgår vi från definitionen Engström (2008) ger i sin avhandling *Genus och genrer*. ”När jag i denna studie talar om konstruktioner av genus i tidningstexterna avser jag konstruktion som sker genom mental uppdelning och kategorisering, det vill säga när vi genom språket och andra symbolsystem skapar åtskillnader och kategorier (Barlebo Wenneberg 2000:106; jfr Fagrell 2000:70), föreställningar, idéer, normer och värderingar. Det jag således kan undersöka i min studie är de forskningsanknutna texternas bidrag till konstruktioner av föreställningar och kunskaper, eller med andra ord till vårt allmänna vetande”.

1.3.2 Definition av journalistik

För denna uppsats syfte och ändamål väljer vi att ha en väldigt bred och omfattande definition av journalistik. Inspirerade av Engström (2008) ämnar vi att definiera journalistik som allt det material som produceras för tidningens räkning och som av läsarna kan uppfattas som tidningens röst. Ingen hänsyn kommer att tas till journalistens formella utbildning eller texternas journalistiska kvalitet. Förutom nyhetsartiklar kommer även krönikor att analyseras i uppsatsen. De definieras i regel som åsiktsjournalistik och skiljer sig på så sätt avsevärt från de traditionella nyhetsartiklarna (Engström, 2008). Men eftersom en erfaren och etablerad kolumnist absolut kan fungera som förmedlare av tidningens röst anser vi att krönikor kan spela en central roll i enlighet med framingteorin (Strömbäck, 2009) om meningsbildandet som tidningarna står för.

2 Teoretiska utgångspunkter och forskningsläge

Sport genomsyrar hela det västerländska samhället och är som mediernas företeelse det mest bevakade och omtalade vid sidan av krig och katastrofer. Ändå ansågs sporten länge inte ha en plats i de akademiska kretsarna (Dahlén, 2008). Sportens förhållande till medierna ansågs vara "fulkultur" och hade låg akademisk status. Således har forskningen i området länge varit eftersatt. Detta trots att sporten har haft en plats i den svenska tryckta pressen sedan 1700-talet och att tävlingsidrotten har stor kulturell, social och ideologisk betydelse i samhället (Dahlén, 2008).

1920 publicerade Dagens Nyheter den första sportsidan och idag har de flesta större dagstidningar en separat sportdel som bifogas med huvudtidningen. Runt millennieskiftet var 12-13% av innehållet i storstadspressen sport och undersökningar har visat vilken betydelse sportjournalistiken har haft för ökande upplagor (Wallin, 2001). Sporten har en stark folklig förankring och är en betydande del av dagens medieutbud. Dahlén (2008) menar dock att forskningen tagit fart under inledningen av 2000-talet och den forskning som gjorts kring idrotten ur ett genusperspektiv pekar på en rad tydliga tendenser. Historiskt har kvinnorna haft en kraftigt negativ särställning i jämförelse med männen, vilket bland annat Haslum (2006) visat i sin forskning.

Rolf Haslums (2006) avhandling om sportjournalistikens historia i Sverige visar att kvinnor inte bara i de flesta fall helt ignorerades på sportsidorna, men också att när de väl förekom ofta reducerades till underlägsna och primärt sexuella varelser. Även om kvinnor i modern tid synliggjorts mer i den västerländska pressen bidrar diskursen till att befästa och rekonstruera de rådande sociokulturella föreställningar som finns gällande skillnader mellan kvinnligt och manligt (Dahlén, 2008).

Sportjournalistiken fick sitt genomslag som genre i början på 1900-talet. De olympiska spelen i Stockholm 1912 var en starkt bidragande orsak till att sporten letade sig in i de svenska tidningssidorna. Men först åtta år senare, 1920, samlade Dagens Nyheter ihop de sportrelaterade nyheterna till en daglig avdelning. Under mitten av 1900-talet utvecklades det svenska sportspråket och sportjournalistiken har spelat en framträdande roll vid både lanseringar samt relanseringar i modern svensk press. De stilistiska drag

som utmärker sportjournalistik är bland annat engelska lånord, smeknamn samt ett ymnigt bruk av metaforer och starka, dramatiska uttryck. (www.ne.se).

2.1 Mediernas makt

En viktig utgångspunkt för den här rapporten är att medierna har makt över publiken. Redan på 60-talet ställde sig forskarna Maxwell McCombs och Donald Shaw frågan om vad som styr de frågor vi anser vara viktiga. Det lade grunden till dagordningsteorin och förvandlade synen på medierna från svaga till mäktiga aktörer i den sociala världen. (Strömbäck, 2009). Eftersom världen är full av händelser, såväl globalt som regionalt kan publiken inte orientera sig i alla händelseförlopp utan hjälp, eller ledtrådar som Strömbäck (2009) kallas dem. Därför fungerar medierna som ett verktyg för att orientera sig i uppsjön av händelser runtom i världen. Medierna får således makt över vilka frågor som uppmärksammas och i förlängningen även vilka frågor som publiken anser vara viktiga. Det vill säga de frågor som de skapar sig åsikter om och diskuterar. En nyhet som uppmärksammas mycket av medierna har betydligt större chans att upplevas som viktig av publiken än en som får mindre utrymme (Strömbäck, 2009).

Exempelvis kan det sägas att om medierna uppmärksammar Carola främst för hennes relation till den kristna organisationen Livets ord framför hennes roll som artist kommer publiken uppleva att Carolas relation till Livets ord är den viktigaste frågan gällande henne, snarare än hennes roll som artist.

2.1.1 Identifikation

Alla människor går i livet igenom en identifikationsprocess. Det finns i huvudsak två processer som styr den, den primära socialisationen som sker bland ens närmaste, det vill säga exempelvis familj, släkt och vänner. Den sekundära socialisationen sker i samspel med en rad samhällsinstitutioner, däribland massmedierna. I takt med att mediekonsumtionen ökat så har den tidigare väldigt tydliga gränsen mellan primär och sekundär socialisation suddats ut, medierna spelar numera en huvudroll i att definiera den verklighet vi identifierar oss efter (Gripsrud, 2002).

Det gäller i synnerhet när individen vill identifiera sig med en av sina idoler. Identifikationen önskas ske med själva talangen idolen besitter, men även med idolens personlighet, identifikationsprocessen sker i förhållande till idolen. Medierna får då en

betydande roll då deras framställning av idolen till publiken är en förutsättning för att identifikationsprocessen över huvud taget ska kunna fungera (Gripsrud, 2002).

I sportens värld har flera nu aktiva fått sitt intresse från medierna (Dahlén, 2008). Det skulle inte finnas ett folkligt intresse för idrotten om medierna inte rapporterat så grundligt om olika matcher och mästerskap som de gör idag. Det är genom rapporteringen som publiken kan identifiera och börja idolisera en spelare menar Dahlén (2008). Jesper Fundbergs (2003) etnografiska studie av ett svenskt ungdomslag i fotboll för pojkar visar att lagets tränare och spelare uppmuntrar ett visst sorts beteende. Flera av de värderingar som ligger till grund för den fotbollsuppfostran de får härstammar från de bilder och symboler som de involverade i laget får från medierna. Detta kan ske i form av idolbilder, tidningsartiklar eller i etermedierna direktsända matcher (Fundberg, 2003).

2.2 Genus i medierna

Genusforskningen tog fart i USA på 1960-talet när den radikala språkfeminismen föddes. Denna feministiska inriktning utgår från språkets makt och hur språket påverkar människors världsbild. Grundtesen för den radikala språkfeminismen var att språket följde en manlig norm och genom formuleringar och ordval förtryckte kvinnan (Cameron, 1992). På så sätt är inriktningen en genusmedveten version av framingteorin. Framing, eller gestaltningsteorin är en av de mest använda teorierna med relevans för mediernas makt. Den skiljer sig dock från dagordningsteorin då man på ett annat sätt skärskådar det som faktiskt står i texterna. Där dagordningsteorin analyserar vilka frågor som är viktiga för publiken så använder man framing för att se *hur* något gestaltas. Som forskare vill man se hur mediernas gestaltning av verkligheten påverkas publikens kognitiva scheman och således hur de upplever verkligheten (Strömbäck, 2009).

I förlängningen så innebär det att medierna har en stor makt i det avseendet att deras ord både kan befästa och sprida vissa maktcentras eller ideologiers verklighetsuppfattning. Men omvänt så har de även makten att bestrida den befintliga verklighetsuppfattningen hos sina konsumenter (Strömbäck, 2009).

Med framingteorin i åtanke är det tydligt att medierna har en betydande makt över sin publiks kognitiva scheman. Men det är också viktigt att ha i åtanke att även

journalisterna påverkas kraftigt inom ramen för teorin. Redaktionerna är kraftigt traditionstyngda arbetsplatser där nytilkomna lär sig att skriva och nyhetsvärdera på ett sätt som gjorts tidigare, därför sker reproduktionen i första hand redan hos journalisten. Således beskriver inte medierna verkligheten exakt som den är, utan snarare konstruerar och gestaltar den utifrån de traditioner som sitter i väggarna på redaktionen (Strömbäck, 2009).

Således, när medierna väljer att uppmärksamma en person eller en nyhet på ett specifikt sätt så aktiverar de vissa känslor, tankar och idéer hos mottagarna, som de tar med sig. På samma sätt som dagordningsteorin analyserar vilka frågor mottagarna anser vara viktiga gällande en person, händelse eller företeelse, så analyserar framing hur du tänker eller känner inför den personen, händelsen eller företeelsen (Strömbäck, 2009).

De två tidigare nämnda teorierna, dagordningsteorin och framing är centrala för genusforskningen. Journalistiken har länge vilat på en "sanning" om att de förmedlar verkligheten till sin publik, den så kallade överföringsmodellen (Strömbäck, 2009 & Kleberg, 2006). Men moderna feministiska genusforskare har tagit avstånd från den modellen och tillämpar i stället de två ovan nämnda teorierna i stor utsträckning. Genom att genusforskare utgår från dessa teorier när de granskar mediernas innehåll så identifierar de på vilka sätt medierna etablerar skillnader mellan kvinnor och män (Kleberg, 2006).

Feministerna tar avstånd från den stereotypa bild av kvinnor som männen utifrån patriarkala element etablerat, att det finns en grupp, "kvinnor", som skiljer sig från den normativa gruppen, "män" (Kleberg, 2006).

Som tidigare nämnt är genusforskningen på sportsidorna i den svenska dagspressen något eftersatt. Den forskning som gjorts pekar på att medierna reproducerar den stereotypiserade bilden av kvinnor och sätter mannen som norm framför kvinnan. Men gällande genusforskning i medierna generellt finns det ett flertal avhandlingar och vetenskapliga artiklar som behandlar ämnet. Ljungberg och Linds (2005) visar i sin studie hur den svenska nyhetsdiskursen beskriver och befäster föreställningar och värderingar om kön. De studerade ett antal utvalda dagstidningar och kunde fastslå att

kvinnan ofta beskrevs som en avvikelse mot den manliga normen samt att förminskning av kvinnor och deras handlingar var vanligt förekommande.

Hultberg, Högberg och Taranger (2006) utförde en studie för att identifiera om det fanns skillnader i hur medier porträtterade manliga respektive kvinnliga ledare. Även om studien främst rör sig i den populärvetenskapliga sfären är den relevant då den precis som de övriga medierna visar att kvinnor framställs annorlunda jämfört med män. Studien visade även att medierna använde sig mer av stereotypiseringar och generaliseringar när det kom till kvinnor. Även Engström (2008) skriver i sin avhandling, *Genus och genrer* att medierna verkar till att reproducera befintliga sociokulturella föreställningar kring kvinnan.

2.2.1 Manlig hegemoni

I sport och idrottsvärlden så är mannen norm när medierna ska rapportera. Det leder till att journalisternas språk användande gällande idrottande kvinnor blir ett verktyg för att stärka de befintliga manliga värderingarna och subjektera kvinnorna (Hardin & Dodd, 2006). Eftersom att vara man anses vara normen benämns kvinnorna utifrån att de skiljer sig från normen genom att inte vara män, exempelvis benämns deras sporter utifrån deras kön. Ett exempel är att de inte spelar fotboll, de spelar *damfotboll* (Hardin & Dodd, 2006). Retoriken medierna använder i sin framställning av de sportande kvinnorna kan också benämnas som förminskande. Detta kan yttra sig genom att kalla deras profession, i detta fall fotboll, för "specialintresse". Ett annat exempel är att medier tenderar att föryngra, eller infantiliserar, kvinnor genom att benämna dem som "tjejer" i texten, ett språkbruk som förminskar deras framgångar (Hardin & Dodd, 2006).

Inte sällan får idrottande kvinnor ikläda sig en annan roll än den som idrottare på sportsidorna. Kvinnan får istället vara representant för något som stereotypiseras som feminint (Kleberg, 2006). Exempelvis hamnar kvinnorna i fokus när det gäller kriser och skandaler, men även får de ta rollen som talesperson för "vanligt folk" med mjukare åsikter, att jämföra med män som oftast framträder som expert eller elitperson (Kleberg, 2006). En annan roll kvinnliga idrottare kan ges på sportsidorna är rollen som barnaföderska eller mor.

Eftersom mannen anses vara normen i sportvärlden ställs ofta kvinnors prestationer i jämförelse med männens (Bissell, 2006). Att de fysiska förutsättningarna mellan kvinnor och män skiljer sig är välkänt, på så sätt menar Kleberg (2006) att den sortens jämförelser endast syftar till att nedvärdera kvinnornas prestationer och tydliggöra att de är underlägsna männen i sportens värld.

Ett hegemoniskt system reproducerar vanligen sig själv tills det blir det vanliga sättet att se på världen (Andreasson, 2007). På så sätt upprätthålls den rådande maktordningen genom att både gynnade samt missgynnade är överens om vad som är normen och vad som bör eftersträvas, detta exempelvis på idrottsarenor (Andreasson, 2007). Det kan liknas vid ett kontrakt där den kulturella ordningen ges legitimitet. Denna dynamik och interaktion mellan det över- och underordnade är det som allra tydligast definierar en hegemonisk maktutövning. Hegemonin fungerar som allra bäst då de som sprider dess definition vidare inte ens reflekterar över att de gör så (Andreasson, 2007).

2.2.2 Den dikotoma genuslogiken, domäner och konstruerade dikotomier

Under historiens lopp har uppfattningen om vad som anses vara "kvinnliga" och "manliga" ämnen inom journalistiken förändrats. Exempelvis sociala frågor, som idag allmänt vedertaget uppfattas som en kvinnlig genre inom journalistiken könsmärktes inte förrän 1970-talet. Men trots de tidsmässiga skiftningarna så finns det en grundläggande logik bakom varför vissa genrer anses tillhöra ett visst kön (Djerf-Pierre, 2003). Genuslogiken bakom könsmärkningen av journalistiska genrer liknar den, av feministiska forskare framtagna offentlighetsbegreppet (Djerf-Pierre, 2003). Den bygger framför allt på en dikotom tankelogik där olika tendenser i texten klassificeras som antingen maskulina eller feminina. Exempelvis placeras ämnen som rör vardagen, intimsfären och hemmet i det feminina facket medan borgerlig offentlighet anses vara maskulint (Djerf-Pierre, 2003, se figur 1).

Figur 1, Den dikotoma genuslogiken (Djerf-Pierre, 2003).

Maskulint	Feminint
Offentlighet/elitnivå	Privat/intimsfär/vardagsnivå
Manliga källor och perspektiv	Kvinnliga källor och perspektiv
Distans/neutralitet/objektiv	Intimitet/empati/subjektiv
Autonomi ("professionella källor")	Publikorientering (publikens behov)

Vidare konkretiserar Djerf-Pierre (2003) det maskulina facket genom att där placera in de artiklar som skildrar verkligheten med neutralitet. Där kriterierna för kvalitet definieras av professionalism, vilket är starkt förknippat med manlighet.

Journalistik som lämnar distansen och istället försöker närma sig privatsfären samt förmedla en närhet till det som skildras klassificeras som feminint. I texterna kan där utöver också ges utrymme för personlig inlevelse och empati. (Djerf-Pierre, 2003). Denna genuslogik bygger i grund på skillnader i makt och status där manlighet i majoriteten av fallen tillskrivs ett större symboliskt värde (Djerf-Pierre, 2003).

I linje med den dikotoma genuslogiken talar genusforskare om olika domäner som män och kvinnor stereotypiskt placeras in i. Exempelvis förknippas barnafödande och uppfostrande med kvinnliga domäner medan jakt och teknik är manliga sådana. Domäner är godtyckliga och genom att använda dem så reproduceras föreställningar om genus (Ljungberg & Lind, 2005).

Konstruerade dikotomier handlar om att skapa motsatspar i texten. Klassiska dikotomier är exempelvis gott/ont eller ljus/mörkt. I genusvetenskapen handlar det om konstruerade och stereotypiska idéer om vad de olika könen står för och har för preferenser. Exempelvis vill män ha hårda teknikjulkappar medan kvinnor vill ha mjuka underkläder under granen (Ljungberg & Lind, 2005).

2.2.3 Det sexualiserade språket

I sportvärlden där männen och manlighet är normen skiljer sig mediernas språkanvändande beroende på idrottsutövarens kön. Bisells (2006) studie visar att kvinnliga idrottare får utså en överdriven betoning på femininet och sexualisering, samt ytterligare betoning på skillnader i prestation mellan de olika könen. Bisell (2006) menar att en del i sexualiseringen yttrar sig i föryngringen eller infantiliseringen av idrottande kvinnor som ofta benämns som "tjejer" eller "unga damer". Män å andra sidan benämns som just "män".

Fokus i bevakningen av herr- respektive damidrott skiljer sig även det nämnvärt. När män utövar en sport tenderar fokus att ligga på spelaren som har överhanden i matchen och denne beskrivs då som dominant, exempelvis med ord som "stor", "stark" eller

"modig". Fokus skiftar när det gäller damidrott i stället till den eller de spelare som inte presterar tillräckligt. "Trött", "svag" eller "sårbar" (Bisell, 2006), mediernas språk gentemot kvinnor fungerar som ett verktyg för att förstärka bilden av kvinnan som ett offer (Kleberg, 2006).

I de sammanhang som kvinnor benämns utifrån de traditionellt manliga beskrivningarna görs det med ett ambivalent och nedsättande språk. En kvinna benämns sällan som "stor", utan istället som "stor tjej" (Bisell, 2006). Även i artiklar som rör den sportsliga prestationen, vare sig det gäller kvinnor eller män tenderar reportern i större utsträckning att inkludera detaljer som inte har relevans för matchens utgång när det gäller kvinnor. Oftast nämns detaljer så som kläder, utseende eller hårstil för att beskriva atleten, något majoriteten av de manliga kollegorna är förskonade från (Bisell, 2006). Men fokus ligger inte bara på kvinnliga idrottares utseende, även känslor belyses extra i medias rapportering. Bisell (2006) menar att kvinnors nederlag ofta beskrivs bero på att de inte kan kontrollera sina känslor. Att kvinnor skulle vara så styrda av sina känslor syftar till att distansera dem från sina manliga kollegor som i mediernas språkanvändande på intet sätt påverkas av sitt känsloliv på samma sätt.

Bisell (2006) poängterar att journalisternas språkanvändande kan vara omedvetet men tillägger att den sortens könsmärkta språkbruk och sexualiserade retorik befäster de stereotypa bilder av kvinnan som underlägsen mannen. Ross (2010) går så långt att hon kallar mediernas språkbruk gällande kvinnor för en "pornografisering" av medierna. Genom att kvinnor inte enbart bedöms utifrån vad de åstadkommit utan även för sitt utseende så växer toleransen för objektifieringen av kvinnor i samhället. Ross (2010) exemplifierar detta genom att ta upp en nakenbild på den amerikanska skådespelerskan Marilyn Monroe. När den dök upp på kalendrar på 40-talet så förbjöds kalendern, men allt eftersom det sexualiserade språket i medierna utvecklades så utvecklades även samhällets tolerans för den här typen av bilder. 1996 dök samma bild upp i Life magazine, en tidning som inte primärt siktade på män som målgrupp, till skillnad från de erotiska herrtidningarna Playboy och Hustler. På så sätt menar Ross (2010) att vi (mottagarna) har blivit så pass påverkade av mediernas sexualiserade retorik att vi inte reagerar lika häftigt som på 1940-talet, trots att det är samma bild, samma nakna kvinna.

Idag används den exponerade kvinnokroppen till allt från att sälja bilar till vindruvor, ett ultimatum bevis på att medierna har varit ett verktyg i objektifieringen av kvinnor (Ross, 2010). Kleberg (2006) tar upp ett annat exempel gällande sexualiseringen samt dess konsekvenser angående förväntningarna som finns på kvinnor. Att vara tillmötesgående och trevlig är centralt i de förväntningar som finns på kvinnor. Därför porträtteras kvinnor ofta leende, såväl i bild som i text (Kleberg, 2006).

2.2.4 Idrott och maskulinitet

Den nära relationen mellan idrott och maskulinitet är historiskt betingad och idrottshistorisk forskning har påvisat att idrotten som fenomen är en verksamhet av män och för män (Andreasson, 2007). Föreställningar om manlighet och maskulinitet har således legat över idrottsarenorna likt en kulturell skugga och reproducerats socialt genom nya utövarers imitativa handlingar av äldre förebilder och idoler. Idrotten har på så sätt genom årens lopp kunnat ledas och utövas av män medan kvinnor länge hölls utanför (Andreasson, 2007). Som tidigare klargjorts i det här avsnittet så ligger stor fokus på kvinnornas utseende i medias rapportering av idrottsevenemang. Även män bedöms utifrån sina kroppar, men med andra kriterier. Andreasson (2007) menar att maskroppen bedöms utifrån värden så som tuffhet, kraft, mod, fysisk styrka och okänslighet för smärta. Kvinnor sattes som en negativ motsats till dessa värden, alltså, kvinnor konstruerades som mjuka så att män kunde framstå som hårda.

Andreasson (2007) hänvisar till Messners (1992) studie gällande varför idrottsmän med skador ändå väljer att spela, trots risken att få bestående men. Slutsatsen visar att smärta ses som härdande av idrottsmannen och förnekandet av de negativa känslor vederbörande får av smärtan är en central del i konstruerandet av maskulinitet. En annan viktig praktik för den maskulina konstruktionen är de språkliga liknelserna med en militär strid som används i rapporteringen kring idrott. Berättelserna, i form av artiklar om idrotten handlar ofta om att dominera, underkuva och beseгра sin motståndare, inte sällan med hjälp av ett farligt anfallsvapen (Andreasson, 2007).

2.3 Maktbegreppet

När det gäller maktbegreppet delar vi Van Dijks syn i det att makt är undertryckande, något som påbördas passiva subjekt. Makt missbrukas snarare än att vara en produktiv kraft, vilket det är enligt Faircloughs syn på begreppet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I denna hållning finns en möjlig risk att underskatta mottagares förmåga att göra

motstånd, vilket i fallet med vår kandidatuppsats alltså innebär att ställa sig kritiska till visst medieinnehåll. Men i enlighet med dagordningsteorin och att mediers innehåll ofta uppfattas som objektiv kunskap anser vi att hållningen i det här sammanhanget är rimlig.

3 Metod

Vi ämnar att utifrån ett genusperspektiv göra en kritisk diskursanalys på ett antal artiklar i tidningen Aftonbladet. Den kritiska diskursanalysen innehåller många olika teorier och metoder. Men olika versioner av kritisk diskursanalys förenas av samhällskritik och vetenskap. Texter, alltså meningsskapande innehåll i exempelvis tidningar, ses som diskurs. Med diskurs menas att texten är inbäddad i olika situationer, institutioner och ”osynliga” strukturer i samhället. Studier som använder sig av kritisk diskursanalys som metod fokuserar på att undersöka ”...den roll som språket har som maktresurs som är kopplad till ideologi och sociokulturell förändring” (Bryman, 2008, s. 483).

Gemensamt för de flesta angreppssätten inom diskursanalys är att de vilar på socialkonstruktionistisk grund (Winther Jørgensen & Philips, 2000). En socialkonstruktionistisk syn ser representationer som en aktiv process där framställningarna i sig skapar betydelse. Detta innebär att journalistiken aktivt framställer människor utifrån stereotypa föreställningar som finns i det omgivande samhället, samtidigt som de själva är med och konstruerar dessa (Hirdman, 2002). Även om det finns skilda socialkonstruktionistiska angreppssätt kan dessa fyra premisser sägas binda ihop fältet:

1) Kritisk inställning till kunskap.

Detta innebär att vår kunskap om världen inte kan betraktas som en objektiv sanning. Vår kunskap och våra världsbilder är inte spegelbilder av verkligheten som den ser ut, snarare är det en produkt av våra sätt att kategorisera och organisera den sociala världen.

2) Historisk och kulturell specificitet

Vår syn på och kunskap om världen är präglade av vår egen kultur och historia. Våra världsbilder och identiteter hade kunnat se annorlunda ut och de kan förändras. Den sociala världen skapas socialt och diskursiva handlingar är en del av det.

3) Samband mellan kunskap och sociala processer

Kunskap skapas i social interaktion. Gemensamma sanningar etableras och en kamp om falskt respektive sant pågår i sociala interaktioner.

4) Samband mellan kunskap och social handling

Genom våra olika sociala världsbilder kommer vi stå för olika sociala handlingar. Konstruktionen av sanning och kunskap får därmed konsekvenser i form av sociala handlingar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000)

Betydelsen av olika former av diskurs sammanfattas i Winther Jørgensen & Philips (s.15) enligt följande:

Med hjälp av språket skapar vi representationer av verkligheten, som aldrig bara är speglingar av en redan existerande verklighet – representationerna bidrar till att skapa den. Det betyder inte att verkligheten inte finns; betydelser och representationer är nog så verkliga. Den fysiska världen finns också, men den får bara betydelse genom diskurs.

3.1 Definition av diskurs

Inom den kritiska diskursanalysen finns det framför allt två definitioner av begreppet diskurs som är viktiga. En grundläggande betydelse är diskurs i form av språkuttryck och samtal, att diskurs skapas när personer på olika sätt interagerar. Vidare kan summan av all interaktion i ett samhälle, abstrakta och ”osynliga” strukturer, värderingar och normer inkluderat, ses som diskurs (Winther Jørgensen & Philips, 2000).

Alla former av nyheter som förekommer i skriftlig form är en typ av diskurs eftersom nyheter utgör ett slags språk. Med hjälp av kritisk diskursanalys, kan vi därför granska hur nyhetsdiskurs motverkar eller upprätthåller ideologier som påverkar hur samhället ser ut. Nyhetsdiskurs påverkar det omgivande samhället och tvärtom (Winther Jørgensen & Philips, 2000).

3.1.1 Kritisk diskursanalys gemensamma drag

Inom fältet kritisk diskursanalys ställs teorier och metoder upp för att problematisera och undersöka förhållanden mellan diskurs samt social och kulturell utveckling. Olika inriktningar av kritisk diskursanalys har olika angreppssätt. Winther Jørgensen & Philips identifierar dock fem gemensamma drag hos de olika versionerna av kritisk diskursanalys:

1) Sociala och kulturella processer och strukturer har en delvis lingvistisk-diskursiv karaktär.

Att skapa och producera nyhetstexter, som tolkas och tas emot, är en diskursiv praktik. Detta är i sin tur en social praktik som bidrar till att konstituera den sociala världen, inklusive sociala identiteter och relationer. Vardaglig textproduktion bidrar till att reproducera hur den sociala världen ser ut.

2) Diskurs är både konstituerad och konstituerande.

Diskurser inte bara bidrar till att forma och omforma den sociala världen, de är också en avspegling av dessa. Språket i exempelvis en nyhetstext påverkar alltså omvärlden, samtidigt som det är påverkat av omvärlden.

3) Språkbruk ska analyseras empiriskt i det sociala sammanhanget.

”Den kritiska diskursanalysen gör en konkret lingvistisk textanalys av språkbruket i social interaktion” (Winther Jørgensen & Philips s.68)

4) Diskurs fungerar ideologiskt.

Ojämliga maktförhållanden mellan olika grupper, exempelvis män och kvinnor, skapas och reproduceras genom diskursiva praktiker. Kritisk diskursanalys är kritisk eftersom den ser som sin uppgift att klarlägga diskursens roll i upprätthållandet av ojämlika maktförhållanden. Syftet är att upptäcka hur ojämlika maktförhållanden upprätthålls för att bidra till att uppnå social förändring mot ett mer jämlikt samhälle.

5) Kritisk forskning.

Kritisk diskursanalys innebär ett kritiskt angreppssätt som är politiskt engagerat i social förändring och är således inte politiskt neutral. Kritiska-diskursanalytiska angreppssätt ställer sig på de undertryckta samhällsgruppernas sida.

3.2 Vår metod

Inom fältet kritisk diskursanalys finns det som nämnts ovan flera olika sätt att gå till väga för att analysera diskurser, exempelvis tidningstexter. Vi har utgått från van Dijks metod, beskriven i Berglez kapitel i *Metoder i kommunikationsvetenskap* (Ekström & Larsson 2010). Inom ramen för den införlivas den kritiska diskursanalysens gemensamma drag på ett, för oss, meningsfullt sätt. Följaktligen har vi analyserat våra utvalda artiklar utifrån följande analyschema:

1) Redogjort för artikelns huvudsakliga innehåll. Undersökt om bilder, faktarutor eller annat som förstärker artikelns budskap förekommer. Hur samspelar i så fall detta med texten? Här har vi helt kort analyserat vad artikeln handlar om samtidigt som bilder och övrigt extramaterial analyserats.

2) Gjort en makroorienterad analys genom att undersöka artikelns övergripande egenskaper.

Under denna punkt har vi identifierat artikelns tematiska struktur och hierarkiska karaktär. Hur organiseras olika delteman i artikeln?

Här har vi identifierat artiklarnas olika delteman för att se hur dessa relaterar till huvudtemat.

3) Identifierat artikelns schematiska struktur. Här har vi undersökt vad som förmedlas i rubrik och ingress. Vi har också undersökt vilka aktörer som förekommer i artikeln och vem eller vilka dessa representerar. Vidare har vi undersökt mot vem eller vilka artikelns kommentarer riktar sig mot och vem eller vilka som sammanfattar och drar slutsatser.

4) Genomfört en mikroorienterad analys. Undersökt koherensen och information som inte finns utskriven i texten. Här har vi undersökt relationen mellan global (helheten) och lokal koherens.

5) Undersökt huruvida texterna innehåller närvarande implikationer eller information som är överflödigt sett till textens huvudbudskap.

Med detta avses att vi undersökt förekomsten av överflödigt diskurs som inte är relevant för det artikeln vill säga. Som Berglez skriver: "...ord och ordval kan rymma sociokulturella och ideologiska element".

6) Undersökt särskilda ordval hos aktörerna i artikeln. Vilka ord är det som använts och vilka hade kunnat användas i stället? Under denna punkt har vi fokuserat på ordval intressanta ur ett genusperspektiv.

7) Avslutningsvis har vi gjort en mer generell utvärdering av våra resultat. Här har vi tittat på vilka sociokulturella kontextualiseringar resultaten i övriga analysdelar är en del av.

3.2.1 Koherens

I det mikrostrukturella studiet av nyhetstexter är koherens centralt (Berglez, 2010).

Närmare bestämt relationen mellan lokal och global koherens. "Med global koherens åsyftas textens huvudsakliga mening som förverkligas genom alla mindre textpartier (lokal koherens), som hänger ihop logiskt, innefattandes argumenteringar, påståenden och beskrivningar. I analysen av koherens studeras således hur den globala koherensen är uppbyggd genom textens olika delar" (Berglez, 2010). Eftersom mottagare och producent har ett sociokulturellt band skapas koherensen genom denna överenskommelse. Koherensen som sådan behöver därmed inte stå utskriven i texten, men den finns i den mening som producent och mottagare gemensamt skapar. En nyhetstexts betydelse är alltså dels det uppenbara, det som står utskrivet i texten, men den finns även i koherensluckorna, alltså det som läsaren redan är införstådd med och kan lägga till för att skapa mening från texten. Att identifiera de här luckorna säger

mycket om den relation som finns mellan producent och mottagare, vilket i förlängning säger något om den bredare kontexten dessa parter verkar i (Berglez, 2010).

3.3 Urval

Valet av material till ett forskningsprojekt är beroende av flera saker: av problemformuleringen, av ens kunskap om vilket material som är relevant inom den sociala domän eller den institution man är intresserad av, och av huruvida och hur man kan vinna tillträde till det.

Mot bakgrund av detta citat i Winther Jørgensen & Phillips (2000, s.84) har vi valt att göra vårt urval i flera olika steg. Till att börja med finns det flera anledningar till att vi valde att undersöka just Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic. Att båda spelarna i sitt respektive landslag står i en särställning vad gäller förekomst i medier framgår av Retrievers mätning av de mest omskrivna sportprofilerna i Sverige. Undersökningen baseras på artiklar skrivna i svenska tidningar under perioden 2012-10-01 till 2013-09-30. Under den perioden är Zlatan Ibrahimovic den person vars namn förekommer i flest artiklar, medan Lotta Schelin är den fjärde mest omskrivna personen. Enligt Gripsruds teori om idolors betydelse i identifikationsprocesser passar dessa spelare därmed in som undersökningsobjekt.

Att vi valde att fokusera på två individer i stället för exempelvis respektive spelares landslag är för att bygga vidare på tidigare forskning som varit av mer generell karaktär. Exempelvis Tuggles (1997) *Differences in television sports reporting of men's and women's athletics: ESPN SportsCenter and CNN Sports Tonight* tar upp skillnader i mängden rapportering och hur rapporteringen skiljer sig åt mellan kvinnor och män generellt. Genom att forska i hur rapporteringen och gestaltningen av en manlig och en kvinnlig spelare kan se ut i Sverige har vårt mål varit att bidra med forskning som tidigare saknats.

Då återstår frågan om vilket tidsmässigt urval vi valt att göra. Till att börja med är vi ödmjuka inför insikten om att det är svårt att identifiera ett normaltillstånd vad gäller medierapportering kring fotbollsstjärnor. Det ligger i sakens natur att dessa är mer eller mindre aktuella beroende på yttre faktorer som exempelvis huruvida säsongen är i gång eller inte. Detta är en faktor som påverkar generaliserbarheten i våra resultat. Vårt mål

har hela tiden varit att skapa jämförbarhet i en kontext som blir så rättvisande som möjligt. För att hitta önskvärd jämförbarhet i vår empiri har vi därför valt att fokusera på att hämta vårt urval från två olika perioder.

Inom perioden 2012-06-01 till och med 2012-07-01 spelades Europamästerskapen i fotboll för herrar. Sveriges herrlandslag deltog i mästerskapet och i egenskap av lagkapten och vår främste fotbollsspelare skrevs det mycket om Zlatan Ibrahimovic under den perioden. Under perioden 2013-07-01 till 2013-08-01 spelades Europamästerskapen i fotboll för kvinnor. Sveriges damlandslag deltog och i egenskap av vår största stjärna skrevs det under den här perioden mycket om Lotta Schelin. Båda perioderna innefattar ett mästerskap med allt vad det innebär i form av ökad rapportering och bevakning från medierna. Därmed är det lätt att hitta liknande rapportering kring de båda spelarna. Att mästerskapen ligger så nära varandra i tid är också en fördel.

Vi har valt att göra vårt urval utifrån det material som finns att tillgå i Mediearkivet från kvällstidningen Aftonbladet under ovan nämnda tidsperioder. Anledningen till att vi valt Aftonbladet är för att det är Sveriges största tidning och därmed når den flest läsare. Papperstidningen når år 2013 i snitt 777 000 personer varje dag (Aftonbladet). Inledningsvis gjorde vi, utifrån de två tidsperioderna, en sökning för att hitta alla artiklar där Lotta Schelins, respektive Zlatan Ibrahimovics namn förekommer minst två gånger. På så vis fick vi en uppfattning om hur materialet såg ut och hur stort det potentiella urvalet är. Därefter gjorde vi ett snävare urval för att kunna analysera artiklarna kvalitativt. Genom att välja artiklar där spelarnas namn förekommer minst två gånger var vårt mål att kunna undvika artiklar där respektive spelare nämns enbart i förbifarten.

Under de två tidsperioderna där ett mästerskap spelats identifierade vi ett antal olika skeenden som kan inträffa för ett fotbollslag under ett sådant arrangemang. Detta för att kunna hitta jämförbarhet mellan vinklar på olika nyhetstexter på ett så bra sätt som möjligt. Följande tänkbara skeenden hjälpte oss i urvalet:

1) Artikel inför turneringen/inför match.

Inför turneringens början och inför respektive match i turneringen fylls tidningen med artiklar som rör exempelvis förväntningar på mästerskapet och enskilda spelare.

2) Artikel efter segermatch där dessutom respektive spelare gjort mål.

Dagen efter en match där laget vunnit och intervjupersonen dessutom gjort mål är det tänkbart att tidningen är fylld av beskrivningar och hyllningar av prestationer. Här blir det intressant att undersöka om spelarna hyllas på ett jämbördigt sätt.

3) Artikel mellan två matcher där perspektivet är lite större och det huvudsakliga innehållet inte är fotbollsrelaterat.

Eftersom ett mästerskap är ett pågående skeende sänks tröskelvärde för artiklar rörande de medverkande parterna. Mellan matcherna fylls därför tidningarna av artiklar där fokus är riktat bort från det rent fotbollsmässiga. Detta skede blir intressant av just den anledningen. Hur skrivs det om våra undersökningsobjekt när kontexten är utanför fotbollen?

4) Artikel efter att respektive lag blivit utslaget.

Ett uttåg ur en turnering är förknippat med starka känslor, vilket ger upphov till en mer beskrivande nyhetsdiskurs. Att åka ut ur en turnering är ett nederlag och rent generellt hamnar våra landslag i allmänhet och våra undersökta personer i synnerhet i en negativ kontext.

5) Krönika kopplat till händelse under turneringen.

Här valde vi att välja krönikor skrivna efter att respektive landslag åkt ur turneringen. Återigen var målet att skapa jämförbarhet.

Utifrån varje skede har vi valt ut en artikel om Lotta Schelin och en om Zlatan Ibrahimovic. Totalt har vi analyserat åtta nyhetsartiklar och två krönikor.

3.4 Begreppsförklaringar

Nedan följer en förklaring till de olika begrepp vi har använt under analysen av vårt empiriska material och hur vi väljer att definiera dem.

3.4.1 Begreppet artikel

Nationalencyklopedin definierar artikel som *avgränsat stycke text i tidning eller tidskrift*. Vi har utgått från den definitionen, men med följande tillägg:

Artikeln måste innehålla fler än 1200 tecken.

Lotta Schelin eller Zlatan Ibrahimovic namn måste förekomma minst två gånger i artikeln.

3.4.2 Begreppet krönika

När det gäller krönikorna valde vi att koncentrera oss på krönikor skrivna av Aftonbladets journalist Simon Bank. Eftersom en krönika är mer personligt hållen och ger mer utrymme för personliga utsvävningar hade våra resultat haft lägre överförbarhet (Bryman) om vi använt olika textförfattare i denna kategori.

3.4.3 Ideologibegreppet

Ideologi har olika betydelser inom olika fält, vilket begreppet även har inom medie- och kommunikationsvetenskap. Berglez refererar till Zizeks definition, som i sin tur inspirerats av filosofen Hegels:

- 1) Ideologi är en samling idéer som tillsammans konstituerar en tro eller övertygelse om någonting.
- 2) Ideologi har en materiell karaktär i form av konkreta institutioner.
- 3) Ideologi produceras i relation mellan människor i ritualer och i praktiker.

Ideologikritik syftar till att avslöja hur maktförhållanden, ofta omedvetet, etableras och upprätthålls i samhället och hur dessa maktförhållanden kan komma till uttryck. ”I orden och meningarna som vi använder till vardags gömmer sig samhällets orättvisor och de ojämlika relationerna, och ideologikritikens uppgift är således att föra dessa förhållanden upp till ytan”, skriver Berglez. Mediekonsumenter tar del av nyheter som en vardaglig rutin och ifrågasätter oftast inte innehållet. Ur ett ideologikritiskt perspektiv innebär det att en text fungerar som ideologi förutsatt att den framträder som neutral och objektiv – alltså som icke-ideologi. Om en mediekonsument okritiskt tar till sig informationen finns risken att denne omedvetet blir budbärare av ideologin, vilket innebär att vissa maktförhållanden och strukturer upprätthålls på ett naturligt sätt. Inom ramen för denna kandidatuppsats rör detta förhållandet mellan män och kvinnor.

Berglez sammanfattar ideologi och nyhetsanalys på följande sätt:

- Analyser av nyheters ideologi berör både medvetna och omedvetna processer,
- analyser av nyheters ideologi intresserar sig för makt- och dominansförhållanden i samhället.
- analyser av nyheters ideologi berör mediernas och journalistikens upprätthållande av särskilda verklighetsuppfattningar, traditioner och värderingar,
- analyser av nyheters ideologi involverar språkanvändning och närmare bestämt diskurs, det vill säga hur vi med hjälp av språket skapar verkligheten och samhället,

– analyser av nyheters ideologi behöver inte handla om ”sanna” kontra ”falska” verklighetsrepresentationer – snarare om att särskilda verklighetsperspektiv besitter en dominerande ställning i relation till andra perspektiv.

Som vi nämnde i ovan råder en manlig hegemoni i sportens värld samt hur det rapporteras om sport. Dessutom uppvärderas maskulina egenskaper till förmån för feminina. Genom att skriva om män och kvinnor på olika sätt, genom att använda sig av könsbaserade stereotypiseringar så upprätthålls en ideologi där män har en positiv särställning gentemot kvinnor (Jarlbro, 2013). Genom att genomföra en kritisk diskursanalys av artiklarna hoppas vi kunna identifiera hur den här ideologin upprätthålls och konstrueras av Aftonbladet.

3.5 Kommentar till metod

Vi har hela tiden försökt hålla en rimlig balans mellan teori och tolkningar av texten. Det är lätt att bli fartblind och hitta falska samband i syfte att förbättra sina resultat. Detta är något vi försökt behålla en medvetenhet kring.

Eftersom vi gjort en kvalitativ studie har vi valt att analysera ett mindre antal texter. Detta är en fördel när det gäller hur djupt vi kunnat analysera respektive artikel medan det är en nackdel när det gäller vår möjlighet att generalisera våra resultat. Vårt mål har dock aldrig varit att skapa data som är generaliserbara utanför vår egen forskning. Därför har vi använt ett icke-sannolikhetsurval, nämligen ett målinriktat urval. Målet är att hitta fall på ett strategiskt sätt för att dessa ska kunna ge svar på forskningsfrågan (Bryman, 2008). Däremot hoppas vi att våra resultat kan bidra till att teckna den breda bilden av hur svenska medier reproducerar icke jämställda maktförhållanden i samhället. Eller, annorlunda formulerat, hur ideologin där männen (i vårt fall Zlatan Ibrahimovic) ges en positiv särställning gentemot kvinnor (i vårt fall Lotta Schelin).

Vidare bygger vår forskning på idén om att mottagare av nyhetstexter tolkar dessa på ett liknande sätt. Men då varje enskild individ subjektivt tolkar en text finns utrymme för olika tolkningar. En artikel kan bidra till upprätthållandet av den manliga hegemonin för en mottagare, medan det hos någon annan andra bidrar till en mer feministisk förståelse av världen. Kort sagt, en nyhetsartikel kan läsas på olika sätt. Men inom vår teoretiska referensram har vi tillåtit oss dra slutsatser vi funnit relevanta.

3.6 Artiklarna vi undersökt

Inför mästerskap, Lotta Schelin: Thorén, Petra. (130710)

"Här är målgesterna vi vill se ikväll, Lotta: Blir spontana moves".

Inför mästerskap, Zlatan Ibrahimovic: Flinck, Johan & Laul, Robert. (120610)

"Det avgör vem som får skjuta: Större risk att han knuffar undan mig".

Utanför fotbollen, Lotta Schelin: Thorén, Petra. (130707)

"Jag hörde 'kom igen Zlatan...' och faktiskt störde det mig som fan".

Utanför fotbollen, Zlatan Ibrahimovic: Peruzzi, Britt. (120609)

"Här är Zlatans nya paradis".

Krönika, Lotta Schelin: Bank, Simon. (130725)

"Torka tårarna!".

Krönika, Zlatan Ibrahimovic: Bank, Simon. (120616)

"Bank: Missarna sänkte oss – det är klart att det finns ett mönster".

Efter segermatch med mål, Lotta Schelin: Bergström, Kristoffer & Thorén, Petra.
(130714)

"Ändrade taktiken i paus – då spräckte Lotta sin målnolla".

Efter segermatch med mål, Zlatan Ibrahimovic: Laul, Robert. (120620)

"Zlatans drömmål – Supermål av Ibra: Det var början på framtiden".

Efter uttåg, Lotta Schelin: Bergström, Kristoffer. (130725)

"Ni blev blåsta!".

Efter uttåg, Zlatan Ibrahimovic: Laul, Robert & Wagner, Michael. (120616)

"Här skriker stjärnorna åt varandra".

4 Resultat och analys

Vi har analyserat åtta nyhetsartiklar och två krönikor utifrån ovan nämnda analyschema. Här kommer vi publicera resultatet av två analyser, en utifrån en artikel om Zlatan Ibrahimovic och en utifrån en artikel om Lotta Schelin, i sin helhet. Detta för att öka transparensen i vårt arbete genom att skapa en bild av hur vi gått tillväga under vår analys. Analysen av övriga artiklar återfinns i bilagor till den här uppsatsen.

4.1 Undersökningsobjekt: Zlatan Ibrahimovic

Skeende: Artikel inför turneringen

1) Artikeln handlar om att Sverige inför det här mästerskapet har fler duktiga frisparksskyttar än tidigare. Olika kandidater till att få slå Sveriges frisparkar får uttala sig om sin drömposition för att slå frisparkar. Eftersom Sverige har flera duktiga frisparksskyttar målar artikelförfattarna upp detta som en intern kamp om vem som till slut ska få slå frisparkarna.

I anslutning till artikeln finns en grafiskt ritad bild där Zlatan Ibrahimovic skjuter en frispark medan övriga kandidater står bredvid och ser på. Bilden förstärker intrycket av att det är Zlatan Ibrahimovic som kommer att slå frisparkarna för Sverige. Det finns även faktarutor för hur respektive kandidat skjuter sina frisparkar. I faktarutorna finns en subjektiv betygsättning där frisparksskyttarnas skott bedöms utifrån hårdhet och känsla. Zlatan Ibrahimovic erhåller högst totalpoäng i den betygsättningen.

2) Huvudtemat är att Sverige har många bra frisparksskyttar.

Ett annat tema är att Zlatan av olika anledningar troligen är den spelare som kommer att få skjuta frisparkarna förutsatt att han vill det.

Ett tredje tema är att Rasmus Elm beskrivs som för snäll för att bli en kandidat till att slå frisparkarna, även om han egentligen är kvalificerad för det.

3) I rubriken förmedlas att det är en intern kamp om vem som ska få slå frisparkarna för Sverige under mästerskapet. Ingressen till artikeln förmedlar att Zlatan är den som, tack vare sin fysiska styrka, kommer få slå frisparkarna.

Aktörerna som förekommer i artikeln är de tänkbara kandidaterna till att slå frisparkarna. Zlatan kommer dock inte till tals. I den här artikeln representerar aktörerna sig själva i egenskap av individer som kan tänkas slå Sveriges frisparkar under mästerskapet.

I den mån kommentarerna riktar sig mot någon är det främst mot Zlatan Ibrahimovic. I övrigt är kommentarerna neutrala uttalanden där några av frisparkskandidaterna

beskriver sina drömpositioner för att slå frisparkar. Undantaget är de tre sista citaten då Rasmus Elm, en av frisparkskandidaterna, kommer på tal.

”– Vi pratade lite om det efter Islandsmatchen och Rasmus sa då att "det är inte lätt att bli tuffare när man får i uppdrag att bredda motståndarens mur". Då är det svårt, säger Svensson och fortsätter:

– Men jag tycker att han borde ta för sig lite mer när det gäller frisparkarna.

– Äh, man kan aldrig bli för snäll, svarar Elm.”

Slutsatserna i artikeln dras av textens övriga aktörer, nämligen textförfattarna, Aftonbladets journalister Robert Laul och Johan Flinck. Redan i ingressen slår textförfattarna fast: ”Sverige har aldrig haft så många starka frisparksskyttar som nu.” I brödtexten skriver författarna bland annat: “Och som alla vet avgör ofta fasta situationer i dagens fotboll.” Ett ytterligare exempel är “Så är det heller inget snack om vem som egentligen bestämmer när det är frisparksläge eftersom Erik Hamrén sedan länge delegerat beslutet till spelarna.”

4) I en av textens delar framställs Zlatan Ibrahimovic som stark, en man inte knuffar undan. Därför är det han som kommer att få slå frisparkarna., vilket är textens huvudtema. I relation till Zlatan Ibrahimovic så framställs Rasmus Elm som för snäll för att bli en kandidat till att få slå frisparkarna.

Artikeln kräver en god förståelse för fotboll och förutsätter att läsaren är bekant med fotbollstermer som ”knorr”, ”muren” och ”fasta situationer”. Vidare krävs en viss kunskap om personer inom Sveriges herrlandslag. Erik Hamrén, Sveriges förbundskapten, presenteras enbart med namn, vilket innebär att läsaren förutsätts känna till hans roll.

5) Att Zlatan Ibrahimovic är fysiskt stark är ett exempel på överflödigt information. Ett annat exempel är att texten berättar att Zlatan Ibrahimovic är lagkapten

6) Rubriken lyder: ”*Fajten* om drömläget”

I ingressen finns meningen: ”Sverige har aldrig haft så många *starka* frisparksskyttar.” I brödtexten står: ”*Frisparkshierarkin* är tydlig...” och ”...har sagt till Elm att bli *tuffare*...”

7) Texten förstärker uppfattningen att Zlatan Ibrahimovic är Sveriges fotbollslandslags störste stjärna. Vidare förstärker texten en ideologi om fysisk styrka som eftersträvansvärt och positivt medan snällhet uppfattas som en svaghet. Zlatan Ibrahimovic framställs i artikeln som fysiskt stark, vilket gör att han är den som får ta frisparkarna. Detta trots att fysisk styrka inte har något med hans kapacitet som

frisparksskytt att göra. Fysisk styrka har normalt sett ingen avgörande roll när frisparksskyttar ska utses, även om detta är ett förhållande artikeln försöker göra gällande.

Zlatan Ibrahimovic beskrivs som en elitperson utifrån sin fysiska styrka, vilket enligt Djerf-Pierre (2003) är ett exempel på en maskulin beskrivning. Rasmus Elm tillskrivs feminina karaktärsdrag, vilket uppfattas som negativa egenskaper. Därmed upprätthålls maskulinitet som det som uppfattas som normen och mest önskvärt inom idrotten (Kleberg 2006). Ett tydligt exempel på detta är att artikelförfattarna skriver att Rasmus Elm på grund av sin brist på tuffhet eller allt för närvarande snällhet hamnat längst ner i frisparkshierarkin, som toppas av den fysiskt starke Zlatan Ibrahimovic.

4.2 Undersökningsobjekt: Lotta Schelin

Skeende: Artikel utanför fotboll

1) Artikeln handlar i stora drag om Lotta Schelins säsong och liv i det franska laget och staden Lyon. Artikeln är ingen nyhetstext utan ett personporträtt som författats innan EM-turneringen, men publicerats under turneringens gång. I anslutning till artikeln finns tre bilder och en faktaruta med en bild inuti. Dragarbilden föreställer Lotta Schelin, civilt klädd sittandes på ett stenhög, bredvid henne ligger en fotboll. De två övriga bilderna saknar bildtext men föreställer två kvinnor på ett café och en kvinna i ett parkeringshus. Faktarutan består av en porträttbild på Lotta Schelin med handen i ansiktet. Den för associationerna till en person som funderar, i faktarutan får Lotta Schelin kommentera ett antal saker som inte förekommer i huvudtexten.

2) Huvudtemat i artikeln är personen Lotta Schelin. Artikeln består av en uppsjö delteman som behandlar olika aspekter av Lotta Schelins liv, karriär och tankar. Ett deltema rör vid att Lotta Schelin har upplevt en god säsong och ett annat att om hur hon har utvecklat sitt spel. Kopplingen till Zlatan Ibrahimovic, även han anfallsspelare i ett franskt lag är ett deltema som återkommer i varierande former i hela artikeln. Livet som fotbollsspelare i Lyon förekommer även det i ett antal olika former. Artikeln behandlar Lotta Schelins status i landslaget och vad den kommer att innebära i det kommande mästerskapet.

3) Rubriken är ett citat från Lotta Schelin som tagits ur sitt sammanhang, citatet: ”Jag hörde ’kom igen Zlatan...’ och det störde mig som fan”. Det förmedlar att Lotta Schelin har tröttnat på de liknelser och jämförelser folk har gjort mellan henne och Zlatan Ibrahimovic. I ingressen klargörs det att Zlatan Ibrahimovic intåg i den franska

ligafotbollen har spillt över intresse på damfotbollen. Rubriken återkommer som citat i ingressen och det sätts i ett tydligare sammanhang. Någon har skrikit ”Kom igen Zlatan” till Lotta Schelin under en match, vilket styrker ingressens initiella tes att intresset för Zlatan har lett till ett ökat intresse för Lotta Schelin och damfotbollen i landet. Lotta Schelin är en av aktörerna som förekommer i artikeln, hon representerar sig själv. Zlatan Ibrahimovic är näste aktör, han representerar sig själv samt de eftersträvansvärda. Artikelns tredje aktör är Pia Sundhage som representerar det svenska landslaget i sitt ämbete som förbundskapten. Patrice Lair, tränare i Lotta Schelins lag representerar det tuffa livet som fotbollsproffs i Lyon. Till sist förekommer även Aftonbladets reporter Petra Thorén som en aktör i texten. Kommentarererna är genom artikeln i regel generella och riktar sig mot läsarna i första hand. Men vid ett par tillfällen i texten förekommer citat som riktar sig mot övriga aktörer, till exempel ”Har man följt mig vet man med min migrän så är det inte dit jag kommer att komma”, som vänder sig mot olika personer, främst förbundskapten Pia Sundhage, som vill att Lotta Schelin ska utveckla sitt huvudspel. Ett ytterligare exempel på när kommentarer har en given adress är när Lotta Schelin säger ”Jag har inget emot det, han är ju fantastisk och vår manliga superstjärna, men det har inget med mig att göra”, då väljer Lotta Schelin att adressera de som ämnar att föra in Zlatan Ibrahimovic i Lotta Schelins fotbollskontext. Artikelförfattaren Petra Thorén är den som sammanfattar och drar slutsatser i texten, något som tydliggörs genom textstycken så som ”Och visst finns det en del att lära från den manlige kollegan” och ”Lotta Schelin kan fortfarande inte förlika sig med sin status”.

4) Artikelns övergripande syfte är att teckna en bild av hur Lotta Schelins senaste år har förberett henne på det kommande mästerskapet. Artikelns uppbyggnad är i en bruten kronologisk ordning där olika skeenden av Lotta Schelins senaste år utvecklas. Olika typer av lokal koherens är exempelvis hur Zlatan Ibrahimovic intåg i fransk fotboll på olika sätt påverkat Lotta Schelin. Det korta referatet av Lotta Schelins säsong samt att hon under en ny tränare utvecklat sitt spel är också exempel på lokal koherens. Artikelns innehåll ställer vissa krav på läsarnas förkunskap gällande fotboll i allmänhet och det svenska landslaget i synnerhet. Lotta Schelin tillåts i sina citat prata fritt kring vilka delar av sitt spel hon har förbättrat utan att det får någon vidare förklaring i reportertexten. Ett exempel är: ”Det jag lagt till i år är vändningen på *första*”. Dock konkretiseras inte hur de positiva följderna av hennes utvecklade spel förbättrat hennes prestation på planen.

5) Vid två tillfällen betonas att Lotta Schelin ler. I slutet av artikeln skriver textförfattaren att hon och Lotta Schelin packar in sig i Lottas bil. Väl där berättar Lotta Schelin bland annat om huset på Onsalahalvön och caféplaner. Läsaren ges ingen ytterligare information om vare sig vad det är för hus eller vad Lotta Schelin har för caféplaner. Informationen bidrar därmed inte till artikelns huvudsyfte.

6) I ingressen står ”Under semifinalen i franska cupen ropades hans namn efter Lyons stora *damstjärna*”.

I brödtexten förekommer meningen: ”Så Sportbladet drog till Lyon tidigare i våras och spenderade en dag med *Källeredstjejen*.” Även meningen ”...av Lotta Schelin som träffar media i *avslappnade* intervjuer...” förekommer i brödtexten.

När Lotta Schelins säsong refereras påpekas att hon grämer sig över en finalförlust i Champions League ”...men det finns annat *vackert* att peka på”. Textförfattaren berättar längre ned i texten att fransk fotboll kommit i fokus av fler anledningar än Lotta Schelin: ”*Han*, orsaken, heter Zlatan Ibrahimovic...”. Senare refereras det till Zlatan Ibrahimovic som Lotta Schelins ”*manlige*” kollega.

7) I rubriken förekommer en referens till Zlatan Ibrahimovic. Redan där sätts tonen för resten av artikeln. Det är Zlatan Ibrahimovic som är den större stjärnan, det är hans fotbollsspelande som är normen. Exempelvis är första ordet i ingressen ”*Ibrahimovic-effekten*”. Den effekten har ”spilt över” på Lotta Schelin. Därmed etableras att Lotta Schelin och hennes fotbollsspelande och intresset för detta sker i kölvattnet av Zlatan Ibrahimovic och dennes fotbollsspelande.

Vid två tillfällen i artikeln betonas att Lotta Schelin ler (pornografication of media). I en manligt präglad kontext ska kvinnor gärna porträtteras som ständigt glada och tillmötesgående.

När Lotta Schelins säsong refereras beskrivs hennes prestation som ”*vacker*”. Därmed feminiseras Lotta Schelins fotbollsspelande och läsaren får snarare utseendemässiga än fotbollsmässiga konnotationer.

Längre ned i brödtexten konstateras att det ”...finns en del att lära från den manlige kollegan”, vilket är en referens till Zlatan Ibrahimovic. Det Lotta Schelin ska ”lära sig” av Zlatan Ibrahimovic är att ”bli tuffare” får läsaren senare veta. Traditionellt maskulina egenskaper, som att ”vara tuff”, premieras därmed samtidigt som Zlatan Ibrahimovic beskrivs som normen att sikta mot. Att tillförskaffa sig liknande egenskaper är det önskvärda för Lotta Schelin.

Läsaren får längre ned i brödtexten veta om Lotta Schelin att ”Hon uppskattar den goda

maten, det goda livet, men det blir mest lunch och middagar hemma”. Lotta Schelin tillskrivs en viss stjärnstatus, men det betonas, i och med att hon mest äter hemma, att hon fortfarande har båda fötterna på jorden.

Vidare betonar textförfattaren att ”Lotta Schelin har byggt sitt liv och sin fotbollskarriären (sic) i franska Lyon”. Därmed görs en skillnad på Lotta Schelins liv och hennes fotbollskarriär, trots att det symbiotiska tillståndet mellan dessa knappast går att ifrågasätta. Hennes fotbollskarriär reduceras härmed en sidoaktivitet, snarare än det som formar hennes liv.

Textförfattaren berättar senare att Lotta Schelin fått en ny tränare i Lyon. Hans namn är Patrice Lair och beskrivs som en man med ”hårda nypor, skarp blick och vassa krav”. Dessa maskulina egenskaper hos tränaren har varit betydelsefulla i Lotta Schelins utveckling.

Att det inte är hos honom Lotta Schelin ska söka bekräftelse görs också klart i ett citat från henne. Framställningen beskriver Lotta Schelin som känslodrivna och svaga då hon behöver stöd för att kunna prestera på fotbollsplanen.

I anslutning till artikeln finns en faktaruta där Lotta Schelin får uttala sig om saker som inte förekommer i brödtexten. Faktarutan har rubriken ”Lotta Schelin om...”. En av frågorna Lotta Schelin får uttala sig är om ...barn. Underförstått handlar det om huruvida Lotta Schelin planerar att skaffa egna barn. Därmed ges Lotta Schelin en påtvingad feminin roll som barnaföderska.

4.3 Analys av skeenden och företeelser

Efter analysen av vårt empiriska material enligt modellerna förklarade ovan upptäckte vi ett antal återkommande skeenden och företeelser rörande konstruktion av genus.

Dessa kommer vi att presentera nedan genom ett antal exempel. Resultatet nedan ska alltså ses som de generella resultaten.

4.3.1 Läsanvisningar

För att underlätta läsningen och har vi valt att bifoga ett antal citat under varje rubrik som fungerar som konkreta exempel på de skeenden och företeelser vi har uttrönat ur det empiriska materialet. Citaten från de olika artiklarna är centrerade och kursiverade för att tydligt särskilja sig från brödtexten. Vid de tillfällen då texten även är fetmarkerad innebär det att reportern i artikeln ställer en fråga.

4.3.2 Mannen som norm, kvinnan som avvikelse

Även om forskningen kring genus i sportmedierna är begränsad är en tydlig tendens att mannen anses vara normen. Det är män som får mest utrymme i spalterna och tid i tv-sändningarna. Historien visar även att idrott var någon som initialt skapades av män och för män. Trots att damfotbollen har haft ett ordentligt seriesystem sen 1970-talet ser vi i vårt material att männen är referenspunkt och norm. Denna företeelse artar sig på en rad olika sätt.

I artikeln om Lotta Schelin inför mästerskapet läggs fokus på en rad olika målgester som Schelin kan tänkas utföra vid ett eventuellt mål. Primärt listas ett par olika målgester Schelin gjort tidigare under sin karriär. Men mot slutet av artikeln ställer journalisten följande frågor:

”Du har aldrig testat en Brolin-snurr?”

– Nej, jag är lite för skraj för mitt fuliga jag... jag skulle bara falla ihop, eller skada mig.

Kennet Andersson-gesten då?

– Ja, den är trevlig. Men som sagt jag tror man ska hitta något som passar en själv...” (130710)

Referenserna i reporterns frågor är till Tomas Brolin och Kennet Andersson. Två herrspelarare som främst är kända som två viktiga spelare i det landslag som 1994 vann VM-brons. När Lotta Schelins målgester sätts i jämförelse med icke vidare förklarade manliga motsvarigheter så visar det prov på att mannen anses som norm i sporten då de inte får någon vidare presentation utan läsaren förutsätts känna till dem och hur deras, i detta fall, målgester ser ut. Schelins svar i samband med frågan om ”Brolin-snurren” befäster än mer mannen som norm. Inte nog med att Brolin endast presenteras vid efternamn utan svaret visar att kvinnan (Schelin) inte klarar av att kopiera mannens (Brolin) prestation.

När Sverige förlorat mot Tyskland i Europamästerskapets semifinal författar Simon Bank krönikan ”Torcka tårarna” med underrubriken:

”Ni skar ut en skärva av sommaren 1994”. (130725)

Det är med största sannolikhet en referens till herrlandslagets VM-sommar 1994, då laget tog brons. Därmed uppfattas det mästerskapet som normen och det är positivt att damlandslaget nu har skurit ut en skärva av den sommaren och placerat den här. Att damlandslaget stått för den bedriften blir ett sätt att förstärka deras prestation genom att beskriva hur de stått för en prestation som nästan tangerar herrarnas. Vidare i brödtexten i samma krönika går det att läsa hur versionen av svenska nationalsången var:

”Den bästa sedan Berlin 2006”. (130725)

Inte heller här tydliggörs referensen ytterligare, men återigen är det troligen en referens till herrlandslaget. Denna gång är det VM 2006 i Tyskland som åsyftas. Återigen en positiv prestation för att den nått upp till männens kvalitet alltså.

I båda dessa fall förväntas läsaren utan vidare känna till de manliga prestationerna, som samtidigt används som måttstock för att damerna lyckats.

När Aftonbladet träffar Lotta Schelin i hennes hemstad Lyon inför det stundande Europamästerskapet ämnar de författa ett personporträtt på henne. Men redan i inledningen av artikeln nämns:

”Ibrahimovic-effekten har spillt över på Lotta Schelin” (130707)

Lotta får ständigt kommentera saker som rör Zlatan Ibrahimovic. Trots att Lotta är en egen person med en egen karriär kretsar en stor del av intervjun på vad Zlatan betytt för henne. Trots att artikeln handlar om Lotta Schelin blir Zlatan Ibrahimovic normen. Lotta är inte stjärna utan *damstjärna*. Dessutom betonar textförfattaren att Schelin:

”Har mycket att lära av den manlige kollegan” (130707)

Kollegan som åsyftas är Zlatan Ibrahimovic, och den egenskap han till skillnad från Schelin besitter är tuffhet. Alltså, det Lotta Schelin ska ”lära sig” av Zlatan Ibrahimovic är att ”bli tuffare” får läsaren senare veta. Traditionellt maskulina egenskaper, som att ”vara tuff”, premieras därmed samtidigt som Zlatan Ibrahimovic beskrivs som normen att sikta mot.

4.3.3 Konstruerade dikotomier och domäner

Genom hela det empiriska materialet är det tydligt att Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic får uttala sig i skilda ämnen samt försätts i olika kontexter. Detta trots att deras respektive situationer är väldigt snarlika. I regel rör texterna om kvinnor den intima sfären. De handlar om empati inför sina medmänniskor och det finns en tydlig publikorientering. Det ställs i kontrast med de teman som män oftast beskrivs utifrån. Där finns det oftare en klar distans och neutralitet. Männerna uttalar sig och beskrivs som elitpersoner snarare än som privatpersoner, vilket är fallet med kvinnor. Artikeln om Lotta Schelin inför mästerskapet visar tydliga prov på dikotom genuslogik. Reportern klagar tidigt att:

”Här är bilderna vi vill se i kväll.

En knuten näve, fingrar mot skyn, ett hjärta, en dans – Lotta Schelins bästa-målgester.” (130710)

Att lägga fokus på att ”vi”, det vill säga publiken förväntar oss vissa bilder, eller i det här fallet målgester, visar tydligt att texten är publikorienterad (Djerf-Pierre, 2003). När målgesterna beskrivs närmare är publikorienteringen inte lika tydlig. Men däremot träder intimsfären fram och Schelin uttalar sig som en empatisk privatperson. Artikeln följer således Djerf-Pierres (2003) modell för den genuslogik som utmärker artiklar om kvinnor.

*”När Sverige spelade mot Norge i Linköping i början av sommaren fick vi se Lotta Schelin skapa ett litet hjärta med händerna efter sitt mål. Det var till Hanna Folkesson, som skadat sig på träningen inför landskampen.
– Jag har kört den här några gånger när jag försöker peppa folk, säger Lotta Schelin.”
(130710)*

Zlatan Ibrahimovic framställs på ett helt annat sätt när Aftonbladet författar artikeln om hans köp av Dävensö, en av skribenten kallad ”paradisö” i Mälaren. Ibrahimovic beskrivs som en extrem elitperson och det finns en tydlig distans och neutralitet i texten. Personerna som intervjuas är bland annat advokater och arrendatorer.

”Kung Zlatans imperium växer.

*Nu kan Aftonbladet avslöja EM-stjärnans senaste shoppingfynd:
Dävensö – ett eget jaktrike mitt i Mälaren.” (120609)*

Det artikeln vidrör gällande Zlatan Ibrahimovic privatliv och intimsfär är hans jaktintresse. Men mycket lite avhandlas om hur Ibrahimovic själv känner för jakten, istället beskrivs öns utifrån vilka jaktmöjligheter det finns på ön. Jakt är dessutom en traditionellt manlig domän (Ljungberg & Lind, 2003).

Konstruerade dikotomier går tydligt att urskönja när man kontrasterar hur de båda spelarnas kroppsliga förmåga att utföra sin sport på ett bra sätt beskrivs. I artikeln som porträtterar Lotta Schelin liv utanför fotbollen behandlas frågan om att Lotta Schelin måste förbättra sitt huvudspel, varpå hon svarar:

”– Har man följt mig vet man med min migrän så är det inte dit jag kommer att komma. Om man kommer i full fart kan man nicka in den, det är inga problem däremot, säger hon.” (130707)

I artikeln efter herrlandslagets segermatch blir kontrasten tydlig. Reportern noterar om Zlatan Ibrahimovic efter att denne gjort ett avgörande mål i turneringen:

”Efter matchen vare Zlatan så utpumpad att han spydde” (120620)

Den konstruerade dikotomin vi urskönjer är stark (Zlatan Ibrahimovic) och svag (Lotta Schelin) (Ljungberg & Lind, 2003). Zlatan Ibrahimovic lyckas med bedriften att göra ett drömmål, fullfölja matchen och leda Sverige till seger trots att kroppen sa ifrån. Lotta Schelin är å andra sidan för svag, med sin migrän, för att förbättra huvudspelet. Det vill säga, hon är svag för att hon inte trotsar kroppens varningssignaler.

4.3.4 Trivialisering, infantilisering och sexualisering

Den historiska forskningen visar att kvinnor i hög grad inte identifieras av medierna som regelrätta idrottsutövare. Inte sällan förminskas deras idrottande, även om det råkar vara en proffskarriär, till något mindre värt. I det närmaste ett specialintresse snarare än ett yrke. Samma sak gäller när kvinnor väl får medial uppmärksamhet. Oftast behandlar artiklarna ett sidospår från deras idrottsutövande. Ett exempel från vårt empiriska material är artikeln om Lotta Schelin inför turneringen. Istället för att lägga tonvikt på exempelvis vad ett positivt resultat kan innebära för Sveriges framgång i turneringen

eller om en eventuell skytteligaseger är något Lotta Schelin ska eftersträva så väljer Aftonbladets reporter att spekulera i vilka målgester Schelin kan tänkas utföra vid ett eventuellt mål.

”En knuten näve, fingrar mot skyn, ett hjärta, en dans – Lotta Schelins bästa-målgester” (130710)

På så sätt tar texten fokus från Lotta Schelin som fotbollsspelare och förflyttar det till en uppvisning hon förväntas stå för vid sidan av prestationen på planen. Vikten av ett mål trivialiseras då det endast diskuteras hur Schelin i sådana fall bör fira det.

Ett annat tydligt fall av trivialisering sker när textförfattaren skriver:

”Lotta Schelin har byggt sitt liv och sin fotbollskarriären (sic)” (130707)

Därmed görs en skillnad på Lotta Schelins liv och hennes fotbollskarriär, trots att det symbiotiska tillståndet mellan dessa knappast går att ifrågasätta. Hennes fotbollskarriär reduceras härmed en sidoaktivitet, snarare än det som formar hennes liv.

En annan tydlig tendens genom historien är att kvinnor ofta infantiliseras utav medierna. Oavsett kvinnans faktiska ålder kallas de ofta för något föryngrande, exempelvis: ”tjej, tös, flicka”. Något män i närmast alla fall inte drabbas av. Män beskrivs i regel som just män.

”Så Sportbladet drog till Lyon tidigare i våras och spenderade en dag med Kållerredstjejen” (130707)

Här, i artikeln om Lotta Schelin utanför fotbollen så benämns hon som ”tjej”. Detta trots att Schelin är 29 år, klart äldre än de som i vardagligt tal kallas för ”tjejer”.

Även om det har varit färre fall av sexualisering än just trivialisering och infantilisering så förekommer även det i vårt empiriska material. Historisk så har idrottande kvinnor beskrivits ur ett sexuellt perspektiv, ofta med en negativ klang. De har reducerats till summan av sina kroppsdelar. I sin krönika, väljer Simon Bank att skriva:

”De syndigt snygga svarta matchtröjorna” (130725)

Att dels välja att bara kommentera utseendet på matchdräkterna räcker i sin tur för att det ska bedömas som ett sexualiserat språk. Men textförfattaren väljer dessutom att inkludera adjektivet ”syndigt”. Ett ord som föder sexuella konnotationer.

4.3.5 Kvinnliga stereotypiseringar

I vårt material har vi identifierat en uppsjö av kvinnliga stereotypiseringar som används i beskrivningen av Lotta Schelin och hennes lagkamrater. Främst är det ett par stereotypa bilder av kvinnor som framkommer i artiklarna, då i synnerhet kvinnor som känsllosamma, styrda av sina känslor och den känsla som tydligast förmedlas är den lyckliga, leende kvinnan (Kleberg, 2006).

Skillnaden mot domäner och genuslogik är att de stereotypiska bilderna oftast framkommer i enstaka ordval snarare än i hela stycken, delteman eller segment.

”känslostormar” (130725)

”spelat med sina hjärtan vidöppna” (130725)

”vi har fått se dem skratta, vi fick se dem gråta” (130725)

”Målet utlöste gruppkramar på svenska bänken” (130725)

Detta är några av orden och fraserna som lyfts fram i krönikan om Lotta Schelin. Hela turneringen kokas ner till en samling och summering av de känslor som deras spel framkallat och de känslor som spelarna visat. Det befäster den stereotypa bilden av kvinnor som känslostyrda varelser.

Vid ett tillfälle får Lotta Schelin frågan om viljan att skaffa barn, en fråga som förmodligen är väldigt ovanlig då intervjuobjektet är en manlig idrottsutövare. Men eftersom Schelin är kvinna förväntas det av henne att hon funderar kring föräldraskap och längtar efter att bli mor. Det förmedlar en stereotyp bild av kvinnan som uppfostrare i första hand (Ljungberg & Ljung, 2003).

Som tidigare uttryckt är det den leende och glada kvinnan som är den mest framträdande stereotypa bilden som framträder i vårt material. Att kvinnor ska vara leende, glada och tillmötesgående är enligt Kleberg (2006) en av de mest starka stereotypa bilder som existerar i samhället.

”Sejer, Jakobsson och de andra svenska spelarna dansade av glädje” (130714)

”Pia gladast av alla” (130714)

”Säger Lotta Schelin med ett leende” (130714)

De två övre exemplen är endast två av många som förekommit i de texter vi valt att analysera. Dessa har valt ut endast för att belysa i de olika former den leende och tillmötesgående kvinnan förekommer. Vi har inte kunnat upptäcka mer än ett utskrivet leende i texterna om Zlatan Ibrahimovic.

4.3.6 Uppvärderandet av manliga egenskaper

Man skulle kunna kalla avsnittet för manliga stereotypiseringar, men eftersom ordet stereotyp bär med sig negativa konnotationer väljer vi att kalla den här delen för uppvärderandet av manliga egenskaper. Att mannen anses vara normen inom idrottsvärlden är tidigare klargjort i både teorikapitlet men även i resultatdelen. Det tar sig uttryck i texterna genom uppvärderandet av manliga egenskaper. Maskulina karaktärsdrag anses eftersträvansvärda i den idrottsliga världen, så har det varit genom sportmediernas historia och detta fortsätter vara fallet i vårt empiriska material.

Traditionellt maskulina egenskaper såsom tuffhet, styrka och aggressivitet är beundrade inom den idrottsliga världen (Andreasson, 2007). Vid flertalet tillfällen tillskrivs Zlatan Ibrahimovic dessa egenskaper och i förlängningen vinner han flera viktiga fördelar med hjälp av detta.

”Sverige har aldrig haft så många starka frisparksskyttar som nu.

Men det är Zlatan Ibrahimovic som bestämmer – inte bara för att han är störste stjärnan och lagkapten utan också för att han är starkast.” (120610)

Här klargör textförfattaren tydligt att Zlatan Ibrahimovic fysiska styrka är anledningen till att han får ta frisparkarna i landslaget, trots att det finns många duktiga skyttar. Fysisk styrka har ingen egentlig betydelse vid frisparksskytte, men ändå syftar artikeln till att framställa Zlatan Ibrahimovic som bäst och en ledare tack vare dessa egenskaper.

En annan central del i uppvärderandet av manliga egenskaper är mannens kropp. Men inte som ett sexuellt verktyg som i kvinnornas fall, utan som ett verktyg som är optimerat för att motstå påfrestelser och kämpa vidare även om kroppen reagerar negativt (Andreasson, 2007).

”Efter matchen var Zlatan så utpumpad så att han spydde” (120620)

Detta citat sätts i en kontext då Zlatan gjort ett historiskt mål och vunnit matchen åt Sverige. Genom att spela sig genom smärtan och triumfera efter det har hans kropp övervunnit smärtan. Detta är en traditionellt maskulin egenskap som värderas högt i den idrottsliga världen och i konstruerandet av maskulint genus (Andreasson, 2007).

Inte sällan används en tydligt lånad krigsdiskurs då medier ska beskriva männens idrottsevenemang, ord som ”strid”, ”kamp” och ”vapen” är vanligt förekommande. Detta för att likna männen och deras tävlingar vid regelrätta krigsbataljer (Andreasson, 2007).

”Fajten om drömläget” (120610)

”Kung Zlatans imperium växer” (120609)

”Anfallsvapen” (120620)

Dessa fraser och ord är ett axplock av den väldigt vanligt förekommande krigsdiskursen när medierna beskriver manligt idrott, och i det här fallet fotboll.

5 Diskussion och sammanfattning

Vi har i vår undersökning funnit olika exempel på hur Aftonbladet via sin rapportering om Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic såväl konstruerar som reproducerar genus och genusordningen i samhället. Genom att analysera vårt empiriska material har vi identifierat fem olika teman, eller exempel, på hur denna reproduktion och konstruktion av genus gestaltar sig. Resultatet av vår undersökning är tydligt – Aftonbladet bidrar genom sin rapportering till att upprätthålla en ideologi som innebär icke jämlika maktstrukturer mellan könen.

5.1.1 Männen är normen

Att mannen är normen i fotbollsvärlden – för såväl män som kvinnor – blir tydligt i vårt empiriska material. Flera exempel från texterna visar detta. När kvinnliga fotbollsspelare stått för en positiv prestation ställs prestationen ofta i relation till männen för att tydliggöra bedriften. Vidare är det slående hur det i artiklar som handlar om Lotta Schelin eller andra kvinnliga spelare refereras till manliga fotbollsprofiler. Ofta känns det inte särskilt påkallat och ofta benämns manliga fotbollsprofiler enbart med namn och ibland enbart med förnamn. Ibland refereras det i artiklar om Lotta Schelin även till tidigare manliga mästerskap. Dessa återges oftast utan tidsangivelse. Skillnaden blir tydlig här – när det refereras till kvinnliga mästerskap eller fotbollsprofiler förekommer tidsangivelse eller fullständig presentation med namn och titel, vilket det inte gör när det refereras till manliga spelare eller mästerskap. Dessutom, i artiklarna som handlar om Zlatan Ibrahimovic förekommer inte någon gång en referens till något som rör kvinnornas fotboll.

I artikeln som porträtterar Lotta Schelin berättas att: ”Under semifinalen i franska cupen ropades hans namn efter Lyons stora *damstjärna*”. Trots att artikeln handlar om Lotta Schelin blir Zlatan Ibrahimovic normen. Lotta är inte stjärnan utan *damstjärnan*.

Genom den här typen av rapportering upprätthålls en manlig hegemoni inom sportrapporteringen. Exempelvis används kvinnornas prestationer, trots att målet i artikeln är att hylla dessa, till att uppvärdera männen. Genom rapportering av det här slaget upprätthålls det hegemoniska systemet eftersom det blir det naturliga sättet att se på sakernas tillstånd, oavsett om du är gynnad eller missgynnad av det.

5.1.2 Maskulina egenskaper de önskvärda

Olika mänskliga egenskaper kan utifrån Djerf-Pierres modell karaktäriseras som maskulina eller feminina, eller om man så vill, som manliga eller kvinnliga. Att det är de maskulina egenskaperna som värderas högst inom fotbollens värld visar våra resultat. Att Zlatan Ibrahimovic är fysiskt stark målas exempelvis upp som det avgörande när det gäller huruvida han eller någon annan ska få slå det svenska herrlandslagets frisparkar under mästerskapet. Detta trots att fysisk styrka knappast är en avgörande faktor i det här fallet. Rasmus Elms snällhet, en feminin egenskap, beskrivs i relation till Zlatan Ibrahimovic styrka som något negativt.

5.1.3 Trivialisering av damfotboll

I vårt material finns det flera exempel på hur Aftonbladet trivialiserar, infantiliserar och sexualiserar damfotbollen. Att inför en match föra upp frågan hur Lotta Schelin ska fira ett eventuellt mål i stället för att fokusera på vad ett eventuellt mål skulle innebära för landslaget innebär att fokus flyttas från prestation till något vid sidan av fotbollen. Lotta Schelin benämns i en krönika som "Kållerredstjejen". Vid tiden för intervjun var hon 29 år gammal. Det är svårt att se att en 29-årig manlig fotbollsspelare i en nyhetsartikel refereras till som "killen".

I krönikan om Lotta Schelin och damernas landslag beskrivs det tyska damlandslagets tröjor som "syndigt snygga". Även om detta är i en krönika, där den uttrycksmässiga friheten för textförfattaren är större än i en vanlig nyhetsartikel, går det inte att bortse från att texten ges betydelse på ungefär samma sätt. På samma sätt beskrivs, i porträttet av Lotta Schelin, hennes säsong som "vacker", vilket ger utseendemässiga konnotationer.

Exemplen beskrivna ovan ligger i linje med Bisells (2006) tidigare forskning som visat att kvinnor infantiliseras i högre utsträckning än männen. Som visat ovan används även ett sexualiserat språk.

Kvinnliga och manliga stereotypiseringar

Vidare är det också slående hur resultatet i vårt empiriska material visat att Aftonbladet bidrar till att upprätthålla kvinnliga och manliga stereotyper. Kvinnor beskrivs ofta som irrationella känslomänniskor. I en nyhetsartikel beskrivs exempelvis hur ett mål "utlöste

gruppkramar på svenska bänken”. Att ett mål firas på det sättet är inte något märkligt, det är så mål tenderar att firas, inom såväl damfotboll som herrfotboll. Ändå är det föga troligt att en liknande formulering letat sig in i en artikel som behandlar Zlatan Ibrahimovic och herrlandslaget.

I artikeln inför turneringen tillskrivs Lotta Schelin egenskaper som empatisk och vänlig – klassiskt feminina egenskaper. Zlatan Ibrahimovic beskrivs däremot som fysiskt stark, en person med stor auktoritet samt en spelare och person med hög status, en person som inte låter någon trampa på honom. Dessutom tar Zlatan Ibrahimovic ut sig så mycket under en match att han spyr, men det upplevs inte som ett problem för honom att han gör det. I stället ses det, i enlighet med tidigare forskning (Andreasson, 2007), som något positivt – en förmåga att hantera smärta.

I artikeln som porträtterar Lotta Schelins liv utanför fotbollen beskrivs hennes tränare som en man med hårda nypor och granskande blick, vilket det gör honom till en person Lotta Schelin inte ska söka bekräftelse hos. Återigen ser vi här ett exempel på den hårde maskuline mannen och den känslodrivna kvinnan.

5.2 Varför är denna rapportering problematisk?

Medierna påverkar människor och medierna har, som Jarlbro (2013) skriver, ”...en möjlighet att fungera som en demokratisk och integrerande mötesplats i samhället”. När Aftonbladet rapporterar och skriver olika beroende på om artikelns huvudperson är man eller kvinna bidrar man till att upprätthålla en ojämlikhet mellan könen.

De föreställningar som Jarlbro talar om är i enighet med dagordningsteorin och gestaltningsteorin, som innebär att medierna har makt över vilka frågor vi anser vara viktiga samt styr våra kognitiva scheman. Genom den, ur ett genusperspektiv, slentrianmässiga rapporteringen bidrar Aftonbladet till att reproducera de gällande föreställningarna kring kön och genus. Än mer problematiskt blir det när rapporteringen gäller Zlatan Ibrahimovic och Lotta Schelin. De båda fotbollsspelarna tillskrivs en stor stjärnstatus och får mycket utrymme i medierna. På så sätt blir de starkare kandidater till att bli idoliserade av unga, fotbollsintresserade svenskar. Gripsrud (2002) menar att identifikation till idolerna sker till stor del genom mediernas framställning av idolen. Om föreställningar om kön då reproduceras i Aftonbladets diskurs formar den de

kognitiva tankescheman hos de personer som idoliserar Zlatan Ibrahimovic och Lotta Schelin. I förlängningen innebär det att de rådande värderingarna reproduceras av de som ämnar att imitera sina idoler. Undermedvetet upprätthålls det hegemoniska system som råder i sportvärlden. Andreasson (2007) menar att hegemoni fungerar som allra bäst då de som sprider dess definition vidare inte ens reflekterar över det faktum att de gör det. Genom att stereotypisera Lotta Schelin och damspelarna som känslösa och Zlatan Ibrahimovic och herrspelarna som fysiskt starka upprätthålls sportvärdens manliga hegemoni.

5.2.1 Kung Zlatan

I artiklarna som handlar om respektive spelares liv utanför fotbollen är det intressant att se hur idolbyggandet ser ut. Zlatan Ibrahimovic beskrivs som en kung och kejsare, van vid ett liv i lyx och flärd. Hans rätt att ta plats och ta del av allt det goda livet har att erbjuda uppfattas som självklar. När Lotta Schelin porträtteras påpekas noga att hon visst uppskattar det goda livet, men att hon minsann har fötterna kvar på jorden. Dessutom beskrivs i artikeln som porträtterar Lotta Schelins liv i Lyon hur "Ibrahimovic-effekten" "spillt över" på henne.

5.3 Lösningen?

Jarlbro (2013) skriver att många på 1970- och 1980-talen trodde att underrepresentation av kvinnor i nyhetsmedierna och den icke jämställda rapporteringen i övrigt skulle lösa sig om det blev fler kvinnliga reportrar. Att det inte blev så står i dagsläget klart. "Det är fortfarande marginella skillnader i medieinnehållet beroende på om reportern är kvinna eller man" (Jarlbro, 2013, s.92). Att koppla innehållet till reporterns kön har aldrig varit vår avsikt, men våra resultat stärker detta påstående. Artikeln som porträtterar Lotta Schelins liv i Lyon är skriven av en kvinnlig reporter. Så lösningen av problemet finns inte nödvändigtvis enbart i en jämnare könsfördelning på journalistiska arbetsplatser.

Lösningen är, menar Jarlbro (2013) att fundera på vilken roll nyhetsproducenter har i ett demokratiskt samhälle. Reportrar behöver i högre utsträckning reflektera över hur publicistiska val påverkar samhället och de värderingar som råder där. Även om det i dagens medieklimat, där redaktionerna är slimmade och resurserna knappa, är svårt att finna tid för reflektion är det upp till varje enskild individ att ställa sig frågor om man skriver eller gestaltar olika beroende på intervjuobjektets kön. Eller som Jarlbro (2013,

s.94) skriver: ”Man måste sätta på sig sina genusglasögon och analysera vilka slentrianmässiga fällor man har gått i”.

Jarlbro (2013) konstaterar att det står klart att vi människor på grund av kön generellt bemöter män och kvinnor, men att det inte handlar om en konspiratorisk vilja, utan är resultatet av något som kallas genusslentrin. Med detta avses att vanemässiga slentrianmässiga föreställningar om vad som kännetecknar manligt respektive kvinnligt reproduceras om och om igen. Men att göra annorlunda, att bli mer genusmedveten, är fullt möjligt. Att Lotta Schelin exempelvis behöver svara på frågan hur hon ser på att skaffa barn innebär att hennes värde som fotbollsspelare devalveras. Hon reduceras från en fotbollsspelare och underförstått är det självklart att hon ska vilja skaffa barn. I det här exemplet är det inte svårt att inse att hon får frågan om barn för att hon är kvinna. Vi är socialt programmerade att koppla barn till kvinnor. Men varför inte bara ställa en annan fråga? Eller fråga Zlatan Ibrahimovic om barn i stället?

5.4 Förslag på fortsatt forskning

Vi har fokuserat på hur Aftonbladet i sin bevakning av Lotta Schelin och Zlatan Ibrahimovic under ett mästerskap för respektive spelare reproducerar och konstruerar såväl genus som föreställningar om genus. En mer omfattande, kanske kvantitativ, undersökning skulle kunna bidra till att ge generaliserbara resultat på ett mer rättvisande sätt. Huruvida resultatet av en sådan forskning skulle ligga i linje med eller motsäga våra resultat går naturligtvis inte att fastslå. Men eftersom vår forskning ligger i linje med tidigare genusforskning är det tidigare alternativet det troliga.

För oss har det inte varit möjligt att undersöka hur mottagarna tolkar texterna och i vilken mån de verkligen påverkar deras värderingar i en viss riktning. Att ta del av någon form av receptionsanalys för att undersöka hur texterna påverkar mottagarna hade därför varit intressant.

Vidare hade det varit intressant att forska i hur svenska medier arbetar för att uppnå jämställdhet, inte bara när det gäller könsfördelningen bland de anställda, utan även för att uppnå en jämställd bevakning. Med jämställd bevakning avses inte att damfotboll respektive herrfotboll nödvändigtvis ska ha få lika stort utrymme. Däremot är det en rimlig hållning att damer och herrar bevakas och skrivs om på samma sätt.

Referenser

Böcker:

Andreasson, J. (2007). *Idrottens kön: genus, kropp och sexualitet i lagidrottens vardag*. Lund: Lunds Universitet.

Bissell, K. (2006) Game face: Sports' reporters use of sexualized language in coverage of women's professional tennis. I: Fuller, Linda (red.), *Sport, Rhetoric, and Gender: Historical Perspectives and Media Representations* (pp. 171-184). New York: St. Martin's Press.

Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Cameron, D. (1992) *Feminism and Linguistic Theory*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Dahlén, P. (2008) *Sport och medier; en introduktion*. Stockholm: IJ-förlag.

Dijk, T. (1997). *Discourse as social interaction*. Amsterdam: SAGE Publications.

Ekström, M, Larsson, L. (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Fiske, S & Taylor S. (1991) *Social Cognition*. New York: McGraw-Hill Humanities.

Fuller, L. (red.) (2006). *Sport, rhetoric, and gender: historical perspectives and media representations*. New York: Palgrave Macmillan

Fundberg, J. (2003) *Kom igen gubbar! Om pojkfotboll och maskuliniteter*. Stockholm: Carlsson.

Gripsrud, J. (2002) *Mediekultur, mediesamhälle*. (2:a upplagan). Göteborg: Daidalos.

Hardin, M & Dodd, J. (2006) *Control: Em-powerment and the Fitness Discourse*. I: Fuller, L. (red.), *Sport, Rhetoric, and Gender: Historical Perspectives and Media Representations* (pp. 107-118). New York: St. Martin's Press.

Haslum, R. (2006) *Idrott, borgerlig folkfostran och frihet: Torsten Tegnér som opinionsbildare 1930-1960*. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis

Hirdman, A. (2002). *Tilltalande bilder*. Stockholm: Atlas

Jarlbro, G. (2013). *Genusmedveten journalistik*. Lund: Studentlitteratur.

Messner, M. (1992) *Taking the Field: Women, Men, and Sports*. Minnesota: University of Minnesota press.

Ross, K. (2010). *Gendered media: women, men, and identity politics*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers

Strömbäck, J. (2009) *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*. Stockholm: SNS Förlag.

Wallin, U. (1998) *Sporten i spalterna - Sportjournalistikens utveckling i svensk dagspress under 100 år*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation Göteborgs universitet (JMG).

Avhandlingar:

Engström, K. (2008) *Genus & Genrer - forskningsanknutna genusdiskurser i dagspress*. Umeå universitet: Institutionen för kultur- och medievetenskaper.

Hultberg, M, Högberg, K & Taranger, C. (2006) *Bilden av ledaren i media - en studie i hur kvinnliga respektive manliga ledare framställs i media*. Opublicerat manuskript. Företagsekonomiska institutionen, Lunds Universitet.

Kleberg, M. (2006) *Genusperspektiv på medie- och kommunikationsvetenskap*

Ljungberg, M & Lind, M. (2005) *Gruvarbetare, giriga direktörer, 33-åringar och kvinnor, kvinnor, kvinnor: En undersökning om olika språkliga mekanismer i tidningstext som reproducerar genus*. Opublicerat manuskript. Institutionen för svenska, retorik och journalistik, Södertörns Högskola.

Bilagor

Bilaga A, Arbetsfördelningen:

Själva arbetsprocessen föregicks av ett idéarbete för att finna ett intressant ämne att skriva om. Då båda författarna är idrottsintresserade föreföll det sig naturligt att välja uppsatsämnen inom sportens värld. Denna del innehöll gott om diskussioner förvisso icke särskilt djuplodande förundersökningar för att få idéer och uppslag.

När vi bestämt oss för ämne att undersöka var det så dags för inledningsfasen av arbetet. Där är det naturligt att en stor del av tiden går åt till att finna relevant litteratur och, naturligtvis, att läsa in sig på den. Här föll det sig så att Petter Landén inriktade sig mer på teori och tidigare forskning, medan Christian Polsäter riktade in sig på metod och övrigt. Denna uppdelning bibehölls i hög grad när det gällde själva författandet av uppsatsen.

Analysdelen gjordes och författades gemensamt.

Vi är på det stora hela nöjda med arbetsfördelningen då vi tycker oss ha uppnått en relativt jämlig arbetsfördelning.

Bilaga B, Artiklar om Zlatan Ibrahimovic

Inför turnering

1) Artikelns huvudsakliga innehåll. Förekommer bilder, faktarutor eller annat som förstärker artikelns budskap och samspelar med texten?

Artikeln handlar om att Sverige inför det här mästerskapet har fler duktiga frisparksskyttar än tidigare. Olika kandidater till att få slå Sveriges frisparkar får uttala sig om sin drömposition för att slå frisparkar. Eftersom Sverige har flera duktiga frisparksskyttar målar artikelförfattarna upp detta som en intern kamp om vem som till slut ska få slå frisparkarna.

I anslutning till artikeln finns en grafiskt ritad bild där Zlatan Ibrahimovic skjuter en frispark medan övriga kandidater står bredvid och ser på. Bilden förstärker intrycket av

att det är Zlatan Ibrahimovic som kommer att slå frisparkarna för Sverige. Det finns även faktarutor för hur respektive kandidat skjuter sina frisparkar. I faktarutorna finns en subjektiv betygsättning där frisparksskyttarnas skott bedöms utifrån hårdhet och känsla. Zlatan Ibrahimovic erhåller högst totalpoäng i den betygsättningen.

2) Tematisk struktur – registrera nyhetstextens hierarkiska karaktär, hur organiseras olika teman:

Huvudtemat är att Sverige har många bra frisparksskyttar.

Ett annat tema är att Zlatan av olika anledningar troligen är den spelare som kommer att få skjuta frisparkarna förutsatt att han vill det.

Ett tredje tema är att Rasmus Elm beskrivs som för snäll för att bli en kandidat till att slå frisparkarna, även om han egentligen är kvalificerad för det.

3) Nyhetstexten schematiska struktur – vad förmedlas i rubrik, ingress, vilka aktörer förekommer och vad representerar de? Vem riktar sig kommentarerna mot? Vem sammanfattar/drar slutsatser:

I rubriken förmedlas att det är en intern kamp om vem som ska få slå frisparkarna för Sverige under mästerskapet. Ingressen till artikeln förmedlar att Zlatan är den som, tack vare sin fysiska styrka, kommer få slå frisparkarna.

Aktörerna som förekommer i artikeln är de tänkbara kandidaterna till att slå frisparkarna. Zlatan kommer dock inte till tals. I den här artikeln representerar aktörerna sig själva i egenskap av individer som kan tänkas slå Sveriges frisparkar under mästerskapet.

I den mån kommentarerna riktar sig mot någon är det främst mot Zlatan Ibrahimovic. I övrigt är kommentarerna neutrala uttalanden där några av frisparkskandidaterna beskriver sina drömpositioner för att slå frisparkar. Undantaget är de tre sista citaten då Rasmus Elm, en av frisparkskandidaterna, kommer på tal.

”– Vi pratade lite om det efter Islandsmatchen och Rasmus sa då att "det är inte lätt att bli tuffare när man får i uppdrag att bredda motståndarens mur". Då är det svårt, säger Svensson och fortsätter:

– Men jag tycker att han borde ta för sig lite mer när det gäller frisparkarna.

– Äh, man kan aldrig bli för snäll, svarar Elm.”

Slutsatserna i artikeln dras av textens övriga aktörer, nämligen textförfattarna, Aftonbladets journalister Robert Laul och Johan Flinck. Redan i ingressen slår textförfattarna fast: ”Sverige har aldrig haft så många starka frisparksskyttar som nu.” I brödtexten skriver författarna bland annat: “Och som alla vet avgör ofta fasta situationer

i dagens fotboll.” Ett ytterligare exempel är “Så är det heller inget snack om vem som egentligen bestämmer när det är frisparksläge eftersom Erik Hamrén sedan länge delegerat beslutet till spelarna.”

4) Mikroorienterad analys: Koherensen och info som ej finns utskriven. Relationen mellan global (helhet) och lokal koherens:

I en av textens delar framställs Zlatan Ibrahimovic som stark, en man inte knuffar undan. Därför är det han som kommer att få slå frisparkarna., vilket är textens huvudtema. I relation till Zlatan Ibrahimovic så framställs Rasmus Elm som för snäll för att bli en kandidat till att få slå frisparkarna.

Artikeln kräver en god förförståelse för fotboll och förutsätter att läsaren är bekant med fotbollstermer som ”knorr”, ”muren”, ”Gaël Clichy” och ”fasta situationer”. Vidare krävs en viss kunskap om personer inom Sveriges herrlandslag. Erik Hamrén, Sveriges förbundskapten, presenteras enbart med namn, vilket innebär att läsaren förutsätts känna till hans roll.

5) Närvarande implikationer? Överflödigt info:

Att Zlatan Ibrahimovic är fysiskt stark är ett exempel på överflödigt information. Ett annat exempel är att texten berättar att Zlatan Ibrahimovic är lagkapten.

6) Ordval hos aktörerna i artikeln. Vilka ord används och vilka ord hade kunnat användas i stället?

Rubriken lyder: ”*Fajten* om drömläget”

I ingressen finns meningen: ”Sverige har aldrig haft så många *starka* frisparksskyttar.”

I brödtexten står: ”*Frisparkshierarkin* är tydlig...” och ”...har sagt till Elm att bli *tuffare*...”

7) Sociokulturella kontextualiseringar: på vilket sätt är nyhetsdiskursen uttryck för, en del av eller motverkar ideologiska processer? Skulle nyhetsdiskursen kunna se annorlunda ut:

Texten förstärker föreställningen om att Zlatan Ibrahimovic är Sveriges fotbollslandslags störste stjärna. Vidare förstärker texten en ideologi om fysisk styrka som eftersträvansvärt och positivt medan snällhet uppfattas som en svaghet.

Zlatan Ibrahimovic framställs i artikeln som fysiskt stark, vilket gör att han är den som får ta frisparkarna. Detta trots att fysisk styrka inte har något med hans kapacitet som frisparksskytt att göra. Fysisk styrka har normalt sett ingen avgörande roll när frisparksskyttar ska utses, även om detta är ett förhållande artikeln försöker göra gällande. Zlatan Ibrahimovic beskrivs som en elitperson utifrån sin fysiska styrka, vilket

enligt Djerf-Pierre (2003) är ett exempel på en maskulin beskrivning. Rasmus Elm tillskrivs feminina karaktärsdrag, vilket uppfattas som negativa egenskaper. Därmed upprätthålls maskulinitet som det som uppfattas som normen och mest önskvärt inom idrotten (Kleberg 2006). Ett tydligt exempel på detta är att artikelförfattarna skriver att Rasmus Elm på grund av sin brist på tuffhet eller allt för närvarande snällhet hamnat längst ner i frisparkshierarkin, som toppas av den fysiskt starke Zlatan Ibrahimovic.

Efter uttåg

1) Artikeln handlar om att Zlatan Ibrahimovic och den engelske målvakten Joe Hart har skrikit på varandra i samband med firandet av ett mål Sverige gjort i matchen mellan lagen.

I anslutning till artikeln finns en bild där Zlatan Ibrahimovic står vänd mot Joe Hart och ser ilsken ut. Bilden förstärker intrycket av en konflikt mellan Zlatan Ibrahimovic och Joe Hart.

2) Huvudtemat är att Zlatan Ibrahimovic och Joe Hart har skrikit på varandra i samband med att Sverige firade ett mål i matchen.

Ett deltema är att Zlatan Ibrahimovics lagkamrat Christian Wilhelmsson följde händelseutvecklingen från sin plats på avbytarbänken. Att Zlatan Ibrahimovic i ett citat tonar ned händelsen är också ett deltema, liksom att han avslutar med att besviket sammanfatta Sveriges spelmässiga prestation så här långt under mästerskapet. De två första delteman som återfinns står i relation till huvudtemat. Först ges en utomstående person tillfälle att kommentera händelsen, därefter Zlatan Ibrahimovic själv. Undantaget är det sista deltemat där Zlatan Ibrahimovic sammanfattar Sveriges prestation så här långt under mästerskapet.

3) Rubriken förmedlar textens huvudbudskap medan ingressen ger en något utökad bild av händelsen.

Aktörer som förekommer i artikeln är Zlatan Ibrahimovic. Han representerar först sig själv då han kommenterar det inträffade. I det sista deltemat representerar han också det svenska landslaget, genom att säga: ”Vi har haft ledningen i båda matcherna i 60:e minuten.”

Joe Hart är en annan aktör i texten. Han får inte komma till tals men representerar sig själv som Zlatan Ibrahimovic motpart.

Christian Wilhelmsson är en tredje aktör som förekommer. Han representerar sig själv i egenskap av att ha följt händelsen från avbytarbänken.

Slutligen är textförfattarna Robert Laul och Michael Wagner aktörer i texten. De representerar läsarna genom att ställa frågor som läsarna kan tänkas undra över utifrån det inträffade. Det är också textförfattarna som drar slutsatserna i texten, exempelvis genom att skriva: ”Det fick den engelske keepern att tända till rejält” och ”Däremot var Zlatan besviken över Sveriges EM-uttåg.” och ”Zlatan Ibrahimovic var inte sen att svara och enligt tv-bilderna ser han ut att skrika ”fuck you” till Hart plus ytterligare någon ilsken harang.”

Kommentarerna i artikeln riktar sig inte mot någon mer än att beskriva olika händelseförlopp.

4) Den lokala koherensen syftar till att nyansera och utveckla den globala koherensen.

Artikelns sista deltema syftar till att sätta in händelsen i en bredare kontext.

Artikeln kräver relativt god förståelse kring fotboll i allmänhet och Sveriges resultat i det här mästerskapet i synnerhet, då läsaren förväntas känna till varför Christian Wilhelmsson, vars roll inte klargörs, säger om Hart: ”Han ville väl inte att vi skulle komma och ta bollen.” I sitt sista citat refererar Zlatan Ibrahimovic till förra matchen Sverige spelade, utan att resultat och motstånd skrivs ut.

Att Zlatan Ibrahimovic tidigare varit inblandad i ett antal kontroversiella och i viss mån liknande händelser nämns inte i artikeln.

5) Artikelns sista deltema är en närvarande implikation, då det faktum att Sverige är utslaget ur turneringen inte har med artikeln huvudtema att göra.

I bildtexten under artikeln huvudbild står det: ”...Då svarade Zlatan Ibrahimovic med att tala om vad han tyckte om den (sic) Hart”. Denna mening har inte bäring i texten.

6) I artikeln underrubrik står det: ”Zlatan och Hart i *bråk* efter målet”. Ordet bråk ger konnotationer till handgemäng och slag snarare än en hetsig diskussion.

I ingressen till artikeln står det: ”– Fuck you, ser Zlatan ut att skrika enligt tv-bilderna”.

Att ta med en beskrivning av vad det ser ut att Zlatan Ibrahimovic säger känns irrelevant i sammanhanget. Läsarna torde begripa att det var arga ord som utväxlades.

7) Artikeln bidrar till att förstärka bilden av Zlatan Ibrahimovic som en fotbollsspelare med hög status och som en person som inte låter någon trampa på en. Dessutom förstärker artikeln bilden av Zlatan Ibrahimovic som något av en bad boy, eftersom han viftar bort händelsen som ”inget speciellt”. Reportrarna bidrar också till att tona ned det inträffade genom att beskriva hur Zlatan Ibrahimovic och Joe Hart verkar ha försonats efter att matchen spelats färdigt. Detta görs i stället för att eventuellt ställa Zlatan Ibrahimovic till svars för beteendet. På så vis bidrar reportrarna till en ideologi där

Zlatan Ibrahimovic inte kritiseras för sitt beteende, trots att han uppenbart brutit mot fotbollens såväl formella som informella regelbok.

Bildtexten saknar bäring i texten och fungerar enbart till att förstärka bilden av Zlatan Ibrahimovic som en spelare med hög status.

Utanför fotbollen

1) Artikeln handlar om Zlatan Ibrahimovic senaste mark- och fastighetsköp, denna gång Dävensö, en ö i Mälaren. Inkluderat i det följer en beskrivning över ön och Aftonbladets tes om varför Zlatan Ibrahimovic har köpt ön. I anslutning till artikeln finns fyra primära bilder samt en faktaruta. Dragarbilden är en flygbild över ön med en inklippt Zlatan Ibrahimovic, iförd landslagsdress i vänsterkant, där han blickar ut över de resterande bilderna. Bilden ger ett intryck av att Zlatan Ibrahimovic blickar ut över sina ägor. De övriga bilderna är detaljbilder från ön. Faktarutan innehåller kortfattad information om ön samt en sammanfattning av Zlatan Ibrahimovic tidigare fastigheter. Artikelns huvudtema är att kartlägga Zlatan Ibrahimovic senaste tomt/fastighetsinköp, Dävensö i Mälaren samt vad han ämnar använda det till. Det inledande deltemat är en uppräkningslista av Zlatan Ibrahimovic tidigare fastigheter och ägor, det förtydligas även i den bifogade faktarutan. Ett större deltema är beskrivningen av ön. Vad den har varit, hur den är att leva på nu samt vad som väntar Zlatan Ibrahimovic på den, inom deltemat ryms bland annat jaktmöjligheterna, boendemöjligheterna och ön utseende. Det avslutande deltemat rör det faktiska köpet som enligt textförfattaren ska ha omgärdats av "hemlighetsmakeri". Köpprocessen är inte heller avslutad.

2) I rubriken klargörs det att Zlatan Ibrahimovic har införskaffat sig ett nytt "paradis", underrubriken berättar att det rör sig om Dävensö i Mälaren. I Ingressen första mening lyder: "Kung Zlatans imperium växer", vilket slår an tonen för resten av artikeln. Aktörerna som förekommer i texten är Zlatan Ibrahimovic, som representerar sig själv som en person med ouppnåelig status. Han liknas bland annat vid kung och fältherre som införskaffat egna jaktmarker. Noterbart är att han inte kommer till tals i artikeln. Den blivande grannen Ingvar Lund, som fungerar som en talesman för de boende på ön, dessutom fungerar han som en likare, en publikens röst i artikeln. Eyvind Karlsson, arrendator på ön fungerar som en myndighetsperson och förmedlar mer professionell röst för ön. Tre icke namngivna aktörer figurerar i artikeln, en tjänsteman vid Lantmäteriet, öns ägare samt Zlatan Ibrahimovic sagda ombud i affären, samtliga för att klarlägga detaljerna kring köpet. Sist medverkar Aftonbladets reporter Britt Peruzzi som

ansvarar för att sammanfatta och dra slutsatser i texten. Men i ett par fall överlåter hon dock slutsatstagandet till de övriga aktörerna i texten. Kommentarererna i artikeln spretar och riktar sig inte direkt mot någon specifik aktör. De fungerar snarare som ett verktyg för att upplysa läsarna om ön som Zlatan Ibrahimovic har köpt.

3) Artikeln syftar till att utmåla Zlatan Ibrahimovic som en med så hög status att det går att likställa med exempelvis en kung eller en kejsare, trots att artikeln inte rör hans professionella yrkesroll. Trots att det är i sportens värld han har uppnått sitt kändisskap och tjänat sin rikedom så har artikeln transporterats från sportsidorna in i huvudtidningen. Genom att grundligt kartlägga hans senaste fastighets/tomtköp och att inkludera de tidigare ägorna han besitter så målas han upp som en magnat. Något som förstärks genom att inkludera priset på både ön, samt priset på hans tidigare investeringar. Än mer befästs bilden av Zlatan Ibrahimovic som elitperson när han i anslutning till den tidigare givna informationen beskrivs vara van vid ett liv i lyx, men att Dävensö inte lever upp till den standard han är van vid.

Intressant nog skriver textförfattaren att Zlatan Ibrahimovic har köpt själva ön, både i rubrik, ingress samt vid ett par ställen i brödtexten, till exempel underrubriken lyder ”Fotbollsstjärnan har köpt Dävensö”. Men i brödtexten förekommer även ett stycke som påstår att han har köpt en del av ön, ”Idag består ön av dels ett fåtal friköpta tomter som ägs av tre bofasta, dels av den del som fotbollsstjärnan köpt”. Det råder oklarhet vilket av dessa påståenden som är sant. Om det sistnämnda stämmer verkar endast påståendet om att Zlatan Ibrahimovic har köpt hela ön till att bygga status kring honom.

Textförfattaren påstår även att köpet har ”omgärdats av hemlighetsmakeri”. Men ingenstans klargörs det på vilket sätt det påstådda hemlighetsmakeriet ska ha manifesterat sig.

4) Att det inte finns någon kiosk eller andra möjligheter att införskaffa sig matvaror fyller ingen funktion mer än att fylla ut texten och att ställa det i jämförelse med det tidigare påståendet om att Zlatan Ibrahimovic är van vid lyxiga Medelhavsöar. Ett påstående som saknar bäring och betydelse i texten. Påståendet att köpet omgärdats av hemlighetsmakeri saknar likt påståendet om Zlatan Ibrahimovic påstådda liv i lyx både bäring och relevans. De övriga fastigheterna som räknas upp bidrar inte till texten på något annat sätt än att förhöja Zlatan Ibrahimovic status som fastighetsägare eller magnat, de påverkar inte hans köp av ön.

I faktarutan föreslår Aftonbladet ett lyxhus i närheten av Dävensö, en egenkonstruerad

idé som inte kan kopplas till Zlatan Ibrahimovic eller hans köp av ön på något annat sätt än husets geografiska närhet.

5) Redan i rubriken klargörs det att Zlatan Ibrahimovic har köpt ett ”*paradis*”. I ingressen får läsaren veta att ”*Kung Zlatans imperium växer*”, vilket det gjort tack vare det senaste tillskottet, vilket är ”ett eget *jaktrike* mitt i Mälaren”. Textförfattaren skriver att: ”Med det senaste förvärvet *kröner* Ibrahimovic sitt fastighetsbestånd”.

I brödtexten påstår textförfattaren Zlatan Ibrahimovic har en ”vana av *lyxiga Medelhavsöar* där *champagnen flödar*” angående hans preferenser av semesterorter. Textförfattaren påstår att: ”Köpet av Dävensö har omgärdats av *hemlighetsmakeri*”.

Segermatch med mål

1) Artikelns huvudsakliga innehåll är att berätta att Zlatan Ibrahimovic mål i gårdagens match mot Frankrike hjälpte Sverige till seger. Målet var också historiskt då det förde upp Zlatan Ibrahimovic på tredje plats på listan över EM:s bästa målskyttar genom tiderna. I anslutningen till artikeln finns fyra bilder, varav en är grafiskt ritad.

Dragarbilden är en bild av ögonblicket då Zlatan Ibrahimovic skjuter mål. En av de mindre bilderna är en likadan bild tagen från en annan vinkel medan bilden under visar hur Zlatan Ibrahimovic firar sitt mål. Den grafiskt ritade bilden ämnar visa hur målet gick till. Bredvid artikeln finns också en omröstning där Aftonbladets läsare på webben har kunnat rösta fram turneringens snyggaste mål hittills. Zlatan Ibrahimovic leder omröstningen tämligen klart då han erhållit 90 procent av rösterna.

2) Huvudtemat är att Zlatan Ibrahimovic har gjort ett drömmål. Ett deltema är en beskrivning av hur målet gick till. Vidare är nästa deltema att målet har viss historisk betydelse då det bland annat innebär att Zlatan Ibrahimovic gjort tredje flest mål av alla spelare i EM:s historia. Ytterligare ett deltema är det stöd Zlatan Ibrahimovic och det svenska laget fått av de svenska fansen på plats. Det sista deltemat är att matchen är ett avstamp mot en förhoppningsvis ljusare framtid för det svenska laget.

3) I rubriken förmedlas att Zlatan Ibrahimovic gjort ett nytt drömmål. Ingressen förmedlar att drömmålet är av historisk betydelse.

Huvudaktören är Zlatan Ibrahimovic, som representerar sig själv och agerar som talesperson för det svenska laget bland annat genom att konstatera att ”vi ska inte klaga på stödet vi har haft”. Zlatan Ibrahimovic drar också endel slutsatser i sina citat.

Exempel på det är när han beskriver matchen som en ”skön avslutning”.

Michel Platini och Alan Shearer är två aktörer i texten. Textförfattaren konstaterar att dessa två är de enda som gjort fler mål i ett Europamästerskap än Zlatan.

Textförfattaren, Aftonbladets journalist Robert Laul, är också en aktör. Han representerar Aftonbladet och drar vissa slutsatser – som exempelvis att matchen mot Frankrike var Sveriges bästa insats i årets EM och att Zlatan Ibrahimovic var osynlig i första halvlek.

4) Artikelns huvudtema är att Zlatan Ibrahimovic gjort ett nytt drömmål. Detta i kombination med att Sverige vann matchen innebär att det finns hopp om en ljusare framtid för det svenska laget.

På vilket sätt målet har historisk betydelse innebär att läsaren ska få en ytterligare förståelse om Zlatan Ibrahimovic individuella storhet som spelare.

Målet mot Frankrike beskrivs som ett nytt drömmål. Inga tidigare mål räknas upp.

Textförfattaren förutsätter en osynlig överenskommelse med mottagaren om att Zlatan Ibrahimovic verkligen gör vackra mål och han gjort det vid många tidigare tillfällen. Artikeln kräver relativt god förförståelse om fotboll då läsaren förväntas förstå vilka Michel Platini och Alan Shearer är.

Inte någonstans i texten framkommer matchens slutresultat och därmed inte heller vem Sveriges andra mål.

5) Att Zlatan Ibrahimovic efter matchen var så utpumpad att han spydde saknar relevans för texten i övrigt.

Vid tre tillfällen betonas det att Zlatan Ibrahimovic är lagkapten i det svenska landslaget.

6) Ur ett genusperspektiv finns det få ordval att anmärka på eller belysa i den här artikeln. Men i första stycket i brödtexten konstateras att Sverige mot Frankrike svarade för sin ”*starkaste* insats i årets EM”.

7) Artikeln bidrar till att förstärka Zlatan Ibrahimovic betydelse för det svenska laget. I artikeln konstateras att bara två spelare, Michel Platini och Alan Shearer gjort fler mål än Zlatan Ibrahimovic under Europamästerskapens historia. Då dessa två spelare är två av de mest erkända i fotbollshistorien innebär att läsaren ges ytterligare en dimension av Zlatan Ibrahimovic storhet.

Artikeln fokuserar på det Zlatan Ibrahimovic utträttat på planen och refererar hans insats utan hänvisning till känslor eller andra klassiskt feminina teman. Sveriges insats beskrivs som den *starkaste* under årets EM, vilket ger konnotationer till maskulinitet.

Att textförfattaren väljer att ha med informationen om att Zlatan Ibrahimovic efter matchen varit så utpumpad att han tvingats spy, trots att denna information inte är relevant för textens huvudtema, kan ses som ett uttryck för beundran enligt en maskulin norm.

I slutet av texten konstateras att det finns hopp för det svenska landslagets framtid. Med tanke på textens huvudtema och vem det är som uttalar sig är det underförstått att detta hopp är synonymt med Zlatan Ibrahimovic. Att slutresultatet i matchen (2-0) och Sveriges andra målskytt (Sebastian Larsson) inte nämns, förstärker denna tes.

Krönika

1) Simon Bank behandlar i sin krönika anledningarna till att Sverige blev utslagna ur EM efter två spelade matcher. I anslutning till artikeln finns en stor bild på förbundskaptenen Erik Hamrén som oroligt blickar ut över planen, Kim Källström syns även han på bilden med armarna utslagna i en uppgiven gest. Dessutom finns en faktaruta i anslutning till artikeln som visar att Sverige endast tappat ledning till förlust fyra gånger under 2000-talet, två av dessa har skett under pågående mästerskap.

4) Krönikans huvudsakliga tes är att utse Erik Hamrén till syndabock för Sveriges misslyckande i EM-slutspelet. Redan i ingressen förmedlar textförfattaren Simon Bank att ”en tränare gjorde allt rätt. Deras. Inte vår” och sätter an tonen för vad krönikan ska handla om. Senare i texten målar han upp motståndarna, England som ett mediokert lag och trots att Sverige i textförfattarens ögon öppnar bra, så förlorar de ändå. Ett par exempel på att det är Erik Hamréns fel radas upp, bland annat har han ”hattat runt med sin backlinje till förbannelse” och ”han har gett Zlatan Ibrahimovic en roll som stjärper mer än den hjälper”. I slutklämmen liknar textförfattaren det svenska laget vid ett fuskbygge då han skriver ”Det fanns ingen stadga, ingen fast idé, ingen organisation som bar det här bygget. Det kunde rasa ihop till och med en vacker kväll i Kiev”. Erik Hamréns kollega i det engelska landslaget, Roy Hodgson beskrivs som ”den elegante världsmannen”, där ställs han i en jämförelse med Erik Hamrén som sägs ”stå sorgsen vid sidan”. Sveriges tillresta supportrar samt spelarna Zlatan Ibrahimovic, Olof Mellberg och Anders Svensson får mer eller mindre direkta hyllningar av textförfattaren. Genom att ställa Erik Hamréns prestation i relation till förutsättningarna med spelare som är bra samt ett gediget publikstöd syftar till att än mer belysa krönikans huvudsakliga tes, att Erik Hamrén är anledningen till Sveriges misslyckande. Genom hela krönikan använder sig textförfattaren av en liknelse med en läkare och

operationer. Erik Hamrén får symbolisera läkaren och i slutet av artikeln kallar textförfattaren honom indirekt för en bluff, ”undra om kirurgen inte är en bluff”. Noterbart är att krönikan vänder sig till en publik som noggrant följt turneringen samt har en god förkunskap om fotboll i allmänhet. Flera spelarnamn samt fotbollstermer radas upp och textförfattaren förutsätter således att läsarna och publiken har den kunskapen.

5) (Tom)

6) Textförfattaren hyllar den tillresta svenska supporterskaran som vann ”läktarkampen” mot engelsmännen. Zlatan Ibrahimovic beskrivs ha krävt bollen av sina medspelare ”med den *auktoritet* han har”.

Andy Carroll, matchens första målskytt beskrivs som ”en flygande *ardennerhingst*” när textförfattaren målar upp bilden av det första målet.

Roy Hodgson, Englands förbundskapten beskrivs när det står klart att hans lag bärgat segern som ”en *elegant världsman*”. I kontrast till beskrivningen av den segrande förbundskaptenen beskrivs hur Sveriges motsvarighet ”Erik Hamrén stod *sorgsen* vid sidan...”.

7) Textförfattaren använder sig upprepade gånger i texten av en diskurs som ger konnotationer till krig. Han nämner ”läktarkampen” mellan Sverige och England. Nämner de engelska fansen sång Rule Britannia, men påpekar att det inte hjälper då ”Här vajade bara blågula flaggor”. Dessutom beskrivs Zlatan Ibrahimovic som ett ”anfallsvapen”. Krigsdiskursen som används i texten är typisk machokulturell och likställer fotbollsspelarna och matchen med aktörer i ett krig, en önskad norm i den manligt hegemoniska sfären.

Anders Svensson benämns som en kontrast till de övriga aktörerna i texten. Efter slutsignalen är det han som är ”förkrossad och tröstad av alla”. Att han visar känslor när de andra spelarna i mångt och mycket beskrivs utifrån en krigsdiskurs är att tillskriva Anders Svensson feminina karaktärsdrag som strider mot eftersträvansvärda normen i fotbollens värld.

Genom hela krönikan förekommer en form av upphöjande av manliga egenskaper och karaktärsdrag och de sätts i en kontext av att de innebär framgång. Andy Carroll beskrivs som ”en *ardennerhingst*” när han gör mål på en ”monsternick”. Englands förbundskapten Roy Hodgson beskrivs som ”en *elegant världsman*” som lyckades väl med sina taktiska drag. I relation till detta skriver textförfattaren att Erik Hamrén står med *sorgsen* blick vid sidan av. I texten har det redan etablerats att Erik Hamrén har en

avgörande del i Sveriges misslyckande då hand bland annat ”hattat runt med sin backlinje till förbannelse” samt ”gett Zlatan Ibrahimovic en roll som stjälpers än den hjälper”. Att då framställa Erik Hamrén som känslös är att tillskriva honom feminina karaktärsdrag som går att härleda till svaga prestationer.

I texten konstateras det att ”Zlatan Ibrahimovic slarvade med sitt defensiva ansvar” vilket ledde till ett engelskt mål. Men senare i texten beskrivs detta mål som resultatet av en ”monsternick på ett perfekt inlägg” och resultatet av att ”en ovan högerback (Granqvist) missar i positionsspelet”. Därmed flyttas kritiken från Zlatan Ibrahimovic agerande till andra faktorer. Textförfattaren drar slutsatsen att anledningen till Sveriges lyckosamma inledande tjugo minuter i matchen är att Sverige ”hittade fram till Johan Elmander och Zlatan Ibrahimovic med begåvade bollar”. När textförfattaren argumenterar kring anledningar till varför Sverige misslyckats i mästerskapet faller även Zlatan Ibrahimovic ineffektivitet på Erik Hamréns ansvar. Textförfattaren konstaterar att ”Dessutom: han har gett Zlatan Ibrahimovic en roll som stjälpers mer än den hjälper”. Därefter hyllas Zlatan Ibrahimovic insats mot Ukraina i den föregående matchen och trots det dåliga resultatet så ger textförfattaren honom godkänt i matchen mot England. Anledningen till att det inte gick lika bra mot England är för att Erik Hamrén placerat Zlatan Ibrahimovic, refererad till som ”Sveriges farligaste anfallsvapen” för långt ifrån motståndarnas mål.

Således, Sveriges framgångar är direkt kopplade till Zlatan Ibrahimovic. När Zlatan Ibrahimovic står för mindre lyckade prestationer är detta ett resultat av olyckliga omständigheter utanför hans kontroll.

Bilaga C, Artiklar om Lotta Schelin

Inför turnering

1) Artikeln handlar i stora drag om vilka målgester som kan bli aktuella för Lotta Schelin under EM-turneringens premiärmatch mot Danmark. Ett par gamla alternativ räknas upp samtidigt som reportern diskuterar potentiella nya alternativ för att fira eventuella mål. På de bilder som finns i anslutning till artikeln visas några av hennes tidigare målgester upp, fingrarna som pekar mot skyn och när hon formar sina två händer till ett hjärta, en dans och en knuten näve.

2) Huvudtemat i artikeln är helt sonika vilka målgester som är aktuella om Lotta Schelin lyckas göra mål på premiärmotståndet. Det första deltemat i artikeln är de tidigare

utförda målgesterna som Lotta Schelin utfört. I det andra deltemat tillåts Lotta Schelin berätta kort om sina tankar kring ett eventuellt målfirande. I det tredje och sista deltemat rör huruvida vi kommer att få se någon ny målgest i matchen mot Danmark, samt exempel på vilka dessa nya målgester skulle kunna vara.

I rubriken görs det klart att ”vi” som publiken/svenska folket önskar oss en ”ny show”, vilket i ingressen utvecklas till att ”vi” då vill se Lotta Schelin bjuda oss på både mål och ett minnesvärt firande av målet. Aktörerna som förekommer i texten är Lotta Schelin själv, Aftonbladets reporter Petra Thorén samt ett tänkt ”vi”, definierat som den svenska publiken. I den mån som kommentarerna riktar sig till någon så är det åt det tänkta ”viet”, Lotta Schelin säger ”Spontana mover kommer ni nog att få se” i ingressen. Reportern sammanfattar och drar slutsatserna genom påståenden så som ”Blir det mål har hon flera gester att välja på” eller ”Den målgest som fått störst genomslag är...”

3) I helhet så handlar artikeln om olika alternativ för hur Lotta Schelin ämnar fira ett eventuellt mål. Det krävs ingen förkunskap om de kvinnliga aktörerna i texten. Förbundskapten Pia Sundhage presenteras med sin titel. Det förekommer flertalet tidsangivelser, ex: att de spelar ikväll eller att dansen gjordes känd under VM 2011. Men när det i slutet på texten ges förslag på två nya potentiella målgester hämtade från herrfotbollen så förväntas läsarna ha en betydligt större förförståelse. Det ges inga tidsangivelser, i ett av fallen förekommer inte ens ett förnamn.

4) Att bifoga de två sistnämnda förslagen på eventuella målgester med inspiration hämtad från herrlandslagets VM i USA 1994 då Lotta Schelin gör klart att ingen av dem är aktuella för henne att göra känns överflödigt.

5) Rubriken lyder: ”Bjud oss på en ny *show*”,

Pia Sundhage har sagt att hon ”ville se Lotta Schelin *skina*”

Men den svenska publiken påstås gärna ”se att det *glänser* redan ikväll”

I ingressen säger Lotta Schelin ”*Spontana moves* kommer ni nog få se”

6) Artikeln handlar i det närmaste ingenting om hur viktigt ett eventuellt mål att Lotta Schelin är för utgången av matchen eller Sveriges fortsatta chanser i mästerskapet.

Istället trivialiseras hennes prestationer på planen till hur hon ämnar fira ett mål. Trots att ämnet känns trivialt till att börja med trivialiseras Lotta Schelin på nytt när hennes målfirande sätts i jämförelse med två mäns tidigare målgester. Männerna framställs som normen inom sportvärlden och kvinnorna sätts i jämförelse med dem. Kvinnor beskrivs utifrån stereotypa karaktärsdrag. Exempelvis spontana, att de ska ”skina” eller ”bjuda på

en show”. Två av målgesterna som presenteras närmre kan också tillskrivas feminina karaktärsdrag, nämligen hjärtat och dansen.

7) Artikeln väljer att lägga huvudfokus på Lotta Schelins agerande utanför det rent sportsliga. I stället för att framställas som en seriös idrottare läggs fokus på vad hon ämnar att göra efter en lyckad sportslig insats, att bjuda på mervärde, eller i den här artikeln fall, en show, något som männen inte förväntas göra.

Dessutom så förminskas Lotta Schelin ytterligare i artikeln då hon sätts i jämförelse med två manliga fotbollsspelare. Dessa får inte någon ytterligare presentation vid sidan av sina namn (I det ena fallet presenteras endast ett efternamn), utan publiken förväntas ha tillräcklig förkunskap för att själva kunna på med information.

Efter uttåg

1) Artikeln handlar i stora drag om Sveriges alla missade chanser i mötet med Tyskland, och allra mest om Lotta Schelins bortdömda mål. Kritik riktas mot domaren efter Sverige uttåg ur EM.

2) Artikelns huvudtema rör svenskornas besvikelse på det bortdömda målet som ledde till att de blev utslagna ur mästerskapet. Ett deltema rör dessutom vid alla missade lägen de hade i matchen, dessa berörs främst med en grafik som visar alla goda målchanser Sverige hade under matchen. I brödtexten finns det två tydligare delteman, först behandlas hur situationen kring det bortdömda målet fortlöpte, det tredje deltemat rör svenskornas glädje vid målet, då de trodde att det var godkänt.

3) I rubriken förmedlas det att svenskorna blev blåsta på segern då ett felaktigt beslut av domaren ledde till att de förlorade matchen och blev i förlängningen blev berövade på ett avancemang. Dessutom hade flera goda målchanser som de borde ha kapitaliserat på och gjort fler mål. I ingressen behandlas enbart det bortdömda målet och spelarnas, och då främst Lotta Schelins irritation på domaren över det beslutet. Aktörerna i artikeln är Lotta Schelin som representerar sig själv, ”Svenskorna”, som representerar övriga medlemmar av det svenska landslaget, Annike Krahn, som bekräftar Lotta Schelins tes, domaren som får majoriteten av kommentarerna riktad mot sig samt Aftonbladets reporter Petra Thorén. Kommentarna riktar sig mot domaren i matchen. Petra Thorén sammanfattar händelsen i sin brödtext men låter till största del Lotta Schelin dra slutsatserna, ex: ”Man kan inte döma bort ett sådant mål”. Förutom då hon vid ett tillfälle i ingressen klargör att ”svenskorna var ursinniga”.

4) Den globala koherensen är att trots alla missade chanser så är det domarens misstag som har lett till att Sverige förlorat och åkt ur. Endast de som bekräftar Lotta Schelins tes, det vill säga de som bekräftar att anledningen till det bortdömda målet är ett felbeslut av domaren får komma till tals. Den lokala koherensen hjälper till att konstruera den globala koherensen.

5) Att målet utlöste gruppkramar på Sveriges bänk är inte relevant för historien på något sätt. Alla viktiga mål eller poäng i stora idrottsevenemang utlöser positiva känslor och att poängtera att de svenska spelarna kramades tillför inte någonting till artikeln. Att domaren var av Schweiziskt ursprung är inte heller relevant, det finns ingenting i hennes nationstillhörighet som påverkat hennes beslut.

6) På toppen av sidan skrivs det ”Tack för *festen*”

Målet beskrivs ha ”Utlöst *gruppkramar* på Sveriges bänk”

Lotta Schelin beskriver sina känslor som ”Jag blir inte lika *crazy* som alla andra”

Underrubriken lyder ”Den *osannolika* statistiken”

7) I mångt och mycket beskrivs Lotta Schelin som en elitperson i artikeln. Hon får uttala sig om en händelse som starkt formade matchens resultat. Hon är hård och obeveklig i sin ton och beskrivs som arg och besviken. Att hennes känslor inför beslutet nämns skulle kunna tillskrivas en mer feminin åskådning på situationen, men de känslor hon visar upp lutar mer åt det maskulina hållet. Att det nämns att hon missunnades för att hon var starkare i en närkamp och ”tryckte” in bollen i mål är dessutom egenskaper som korrelerar med hennes fysiska styrka, något eftersträvansvärt inom sportvärlden. I det sista stycket av texten tas dock känslorna för först målet, och sedan beslutet att döma bort det upp. Där beskriv svenskorna ha ”gruppkramat” samt att döma av Schelins citat så blev de ”crazy” av domarens beslut. Det beskriver kvinnorna som extrema känslomänniskor som inte agerar rationellt. Lotta Schelin tillåts dessutom svära ett flertal gånger i sina citat, något som visar hennes ilska inför beslutet.

Utanför fotbollen

1) Artikeln handlar i stora drag om Lotta Schelins säsong och liv i det franska laget och staden Lyon. Artikeln är ingen nyhetstext utan ett personporträtt som författats innan EM-turneringen, men publicerats under turneringens gång. I anslutning till artikeln finns tre bilder och en faktaruta med en bild inuti. Dragarbilden föreställer Lotta Schelin, civilt klädd sittandes på ett stenhög, bredvid henne ligger en fotboll. De två övriga bilderna saknar bildtext men föreställer två kvinnor på ett café och en kvinna i ett

parkeringshus. Faktarutan består av en porträttbild på Lotta Schelin med handen i ansiktet. Den för associationerna till en person som funderar, i faktarutan får Lotta Schelin kommentera ett antal saker som inte förekommer i huvudtexten.

2) Huvudtemat i artikeln är personen Lotta Schelin. Artikeln består av en uppsjö delteman som behandlar olika aspekter av Lotta Schelins liv, karriär och tankar. Ett deltema rör vid att Lotta Schelin har upplevt en god säsong och ett annat att om hur hon har utvecklat sitt spel. Kopplingen till Zlatan Ibrahimovic, även han anfallsspelare i ett franskt lag är ett deltema som återkommer i varierande former i hela artikeln. Livet som fotbollsspelare i Lyon förekommer även det i ett antal olika former. Artikeln behandlar Lotta Schelins status i landslaget och vad den kommer att innebära i det kommande mästerskapet.

3) Rubriken är ett citat från Lotta Schelin som tagits ur sitt sammanhang, citatet: ”Jag hörde ’kom igen Zlatan...’ och det störde mig som fan”. Det förmedlar att Lotta Schelin har tröttnat på de liknelser och jämförelser folk har gjort mellan henne och Zlatan Ibrahimovic. I ingressen klargörs det att Zlatan Ibrahimovic intåg i den franska ligafotbollen har spillt över intresse på damfotbollen. Rubriken återkommer som citat i ingressen och det sätts i ett tydligare sammanhang. Någon har skrikit ”Kom igen Zlatan” till Lotta Schelin under en match, vilket styrker ingressens initiella tes att intresset för Zlatan har lett till ett ökat intresse för Lotta Schelin och damfotbollen i landet. Lotta Schelin är en av aktörerna som förekommer i artikeln, hon representerar sig själv. Zlatan Ibrahimovic är näste aktör, han representerar sig själv samt de eftersträvansvärda. Artikelns tredje aktör är Pia Sundhage som representerar det svenska landslaget i sitt ämbete som förbundskapten. Patrice Lair, tränare i Lotta Schelins lag representerar det tuffa livet som fotbollsproffs i Lyon. Till sist förekommer även Aftonbladets reporter Petra Thorén som en aktör i texten. Kommentarererna är genom artikeln i regel generella och riktar sig mot läsarna i första hand. Men vid ett par tillfällen i texten förekommer citat som riktar sig mot övriga aktörer, till exempel ”Har man följt mig vet man med min migrän så är det inte dit jag kommer att komma”, som vänder sig mot olika personer, främst förbundskapten Pia Sundhage, som vill att Lotta Schelin ska utveckla sitt huvudspel. Ett ytterligare exempel på när kommentarer har en given adress är när Lotta Schelin säger ”Jag har inget emot det, han är ju fantastisk och vår manliga superstjärna, men det har inget med mig att göra”, då väljer Lotta Schelin att adressera de som ämnar att föra in Zlatan Ibrahimovic i Lotta Schelins fotbollskontext. Artikelförfattaren Petra Thorén är den som sammanfattar och drar

slutsatser i texten, något som tydliggörs genom textstycken så som ”Och visst finns det en del att lära från den manlige kollegan” och ”Lotta Schelin kan fortfarande inte förlika sig med sin status”.

4) Artikelns övergripande syfte är att teckna en bild av hur Lotta Schelins senaste år har förberett henne på det kommande mästerskapet. Artikeln är uppbyggd i en bruten kronologisk ordning där olika skeenden av Lotta Schelins senaste år utvecklas. Olika typer av lokal koherens är exempelvis hur Zlatan Ibrahimovic intåg i fransk fotboll på olika sätt påverkat Lotta Schelin. Det korta referatet av Lotta Schelins säsong samt att hon under en ny tränare utvecklat sitt spel är också exempel på lokal koherens.

Artikelns innehåll ställer vissa krav på läsarnas förkunskap gällande fotboll i allmänhet och det svenska landslaget i synnerhet. Lotta Schelin tillåts i sina citat prata fritt kring vilka delar av sitt spel hon har förbättrat utan att det får någon vidare förklaring i reportertexten. Ett exempel är: ”Det jag lagt till i år är vändningen på *första*”. Dock konkretiseras inte hur de positiva följderna av hennes utvecklade spel förbättrat hennes prestation på planen.

5) Vid två tillfällen betonas att Lotta Schelin ler.

I slutet av artikeln skriver textförfattaren att hon och Lotta Schelin packar in sig i Lottas bil. Väl där berättar Lotta Schelin bland annat om huset på Onsalahalvön och caféplaner. Läsaren ges ingen ytterligare information om vare sig vad det är för hus eller vad Lotta Schelin har för caféplaner. Informationen bidrar därmed inte till artikelns huvudsyfte.

6) I ingressen står ”Under semifinalen i franska cupen ropades hans namn efter Lyons stora *damstjärna*”.

I brödtexten förekommer meningen: ”Så Sportbladet drog till Lyon tidigare i våras och spenderade en dag med *Källeredstjejen*.” Även meningen ”...av Lotta Schelin som träffar media i *avslappnade* intervjuer...” förekommer i brödtexten.

När Lotta Schelins säsong refereras påpekas att hon grämer sig över en finalförlust i Champions League ”...men det finns annat *vackert* att peka på”. Textförfattaren berättar längre ned i texten att fransk fotboll kommit i fokus av fler anledningar än Lotta Schelin: ”*Han*, orsaken, heter Zlatan Ibrahimovic...”. Senare refereras det till Zlatan Ibrahimovic som Lotta Schelins ”*manlige*” kollega.

7) I rubriken förekommer en referens till Zlatan Ibrahimovic. Redan där sätts tonen för resten av artikeln. Det är Zlatan Ibrahimovic som är den större stjärnan, det är hans fotbollsspelande som är normen. Exempelvis är första ordet i ingressen ”*Ibrahimovic-*

effekten". Den effekten har "spilt över" på Lotta Schelin. Därmed etableras att Lotta Schelin och hennes fotbollsspelande och intresset för detta sker i kölvattnet av Zlatan Ibrahimovic och dennes fotbollsspelande.

Vid två tillfällen i artikeln betonas att Lotta Schelin ler (pornografication of media). I en manligt präglad kontext ska kvinnor gärna porträtteras som ständigt glada och tillmötesgående.

När Lotta Schelins säsong refereras beskrivs hennes prestation som "*vacker*". Därmed feminiseras Lotta Schelins fotbollsspelande och läsaren får snarare utseendemässiga än fotbollsmässiga konnotationer.

Längre ned i brödtexten konstateras att det "...finns en del att lära från den manlige kollegan", vilket är en referens till Zlatan Ibrahimovic. Det Lotta Schelin ska "lära sig" av Zlatan Ibrahimovic är att "bli tuffare" får läsaren senare veta. Traditionellt maskulina egenskaper, som att "vara tuff", premieras därmed samtidigt som Zlatan Ibrahimovic beskrivs som normen att sikta mot. Att tillförskaffa sig liknande egenskaper är det önskvärda för Lotta Schelin.

Läsaren får längre ned i brödtexten veta om Lotta Schelin att "Hon uppskattar den goda maten, det goda livet, men det blir mest lunch och middagar hemma". Lotta Schelin tillskrivs en viss stjärnstatus, men det betonas, i och med att hon mest äter hemma, att hon fortfarande har båda fötterna på jorden.

Vidare betonar textförfattaren att "Lotta Schelin har byggt sitt liv och sin fotbollskarriären (sic) i franska Lyon". Därmed görs en skillnad på Lotta Schelins liv och hennes fotbollskarriär, trots att det symbiotiska tillståndet mellan dessa knappast går att ifrågasätta. Hennes fotbollskarriär reduceras härmed en sidoaktivitet, snarare än det som formar hennes liv.

Textförfattaren berättar senare att Lotta Schelin fått en ny tränare i Lyon. Hans namn är Patrice Lair och beskrivs som en man med "hårda nypor, skarp blick och vassa krav". Dessa maskulina egenskaper hos tränaren har varit betydelsefulla i Lotta Schelins utveckling.

Att det inte är hos honom Lotta Schelin ska söka bekräftelse görs också klart i ett citat från henne. Framställningen beskriver Lotta Schelin som känslodrivna och svaga då hon behöver stöd för att kunna prestera på fotbollsplanen.

I anslutning till artikeln finns en faktaruta där Lotta Schelin får uttala sig om saker som inte förekommer i brödtexten. Faktarutan har rubriken "Lotta Schelin om...". En av frågorna Lotta Schelin får uttala sig är om ...barn. Underförstått handlar det om

huruvida Lotta Schelin planerar att skaffa egna barn. Därmed ges Lotta Schelin en påtvingad feminin roll som barnaföderska.

Segermatch med mål

1) Artikeln handlar om hur en taktisk korrigering av de svenska lagledarna ledde till att Lotta Schelin kunde spräcka sin målnolla i mästerskapet. I anslutning till artikeln finns fyra bilder. Dragarbilden föreställer Lotta Schelin och hennes lagkamrat Nilla Fischer som höjer nävarna i en segergest efter matchen. I artikeln finns två mindre bilder från när Lotta Schelin gör sina två mål i matchen, bifogat ger hon själv kommentarer kring målen. I botten av artikeln finns en bild på flera svenska landslagsspelare, däribland Lotta Schelin som firar ett mål.

2) Artikelns huvudtema är att Lotta Schelin lyckades spräcka sin målnolla med hjälp av en taktisk korrigering i halvtidsvilan. Ett deltema rör det faktum att Sverige spelade bra och var lyckosamma redan innan, men att Lotta Schelin inte riktigt kommit in i spelet. De två delteman som följer är den faktiska taktiska korrigeringen och det den resulterade i. Det fjärde deltemat rör vid Lotta Schelins samt förbundskapten Pia Sundhages känslor för målen. Och slutligen följer ett deltema som ger både en bakåt- samt en framåtblick i turneringen.

3) I rubriken förmedlas det att en förändrad taktik hjälpte Lotta Schelin att göra mål. I ingressen utvecklas detta, samtidigt klargörs det att just Lotta Schelins mål betyder extra mycket för förbundskaptenen Pia Sundhage. Bland de aktörer som förekommer i artikeln så representerar både Lotta Schelin och Pia Sundhage både sig själva samt vid olika tillfällen även hela det svenska fotbollslandslaget. Dessutom förekommer de två reportrarna, Kristoffer Bergström och Petra Thorén i texten. Pia Sundhages kommentarer riktar sig åt det svenska landslaget i allmänhet och Lotta Schelin i synnerhet. Lotta Schelins kommentarer handlar främst om hennes känslor kring matchen och de två mål hon gjorde, men vid något tillfälle adresserar hon förbundskapten Pia Sundhage, dessutom talar hon i slutet av artikeln i allmänna ordalag om hur lagets chanser till avancemang i turneringen ser ut. De båda textförfattarna både sammanfattar och drar slutsatser vid ett flertal tillfällen i artikeln, bland annat klargör de att ”Sverige spelade en effektiv, kreativ anfallsfotboll” samt att ”premiären har tagit på krafterna” för att nämna några exempel.

4) Artikelns huvudsakliga budskap är att det är viktigt för det svenska landslaget att Lotta Schelin har fått göra mål. Huvudtemat förklarar hur målen har kommit till och

arbetet som låg bakom dem, de övriga delteman förklarar vikten till varför det var så viktigt. Att Lotta Schelin omnämns som en av landslagets stora stjärnor, trots en målnolla i protokollet förstärker den bilden. Hela artikeln avslutas med en framåtblick inför nästa match, nu med gott självförtroende efter Lotta Schelins personliga triumf med två gjorda mål i matchen. Även om det inte rör Lotta Schelin personligen som krävs det vid ett antal tillfällen en viss förförståelse i artikeln. När Kosovare Asllani nämns för att ha "Nickat (!)" in det tredje målet för dagen så förklaras inte det bifogade utropstecknet. Man kan anta att det innebär att Asllani i regel inte nickar bollar så ofta, men det uttrycks inte klart. Matchens slutresultat nämns ingenstans i huvudtexten, vi får veta att Sverige leder med 3-0 i halvtid och att Lotta Schelins två mål innebär både 4-0 och 5-0, men det står inte utskrivet om det var matchens två sista mål.

5) (Tom)

6) Till bilden som står i nedkant till artikeln lyder bildtexten "Sejer, Jakobsson och de andra svenska spelarna *dansade* av glädje".

Den andra mellanrubriken lyder "Pia *gladast* av alla"

7) Artikeln betonar på olika sätt känslor och Lotta Schelins situation som mållös i turneringen och inte "med i spelet" präglas av empati. När hon lyckas göra mål så beskrivs det inte bara som glädjande för henne själv utan som en kollektiv glädje för både förbundskaptenen och resten av laget, något som manifesteras tydligt i texten i form av både bild och text. En väldigt liten portion av texten avhandlar den faktiska taktiska korrigering som gjordes i halvtidspausen, istället läggs fokus på vilka känslor som fanns innan, vilka som kom efteråt och vilka känslor det framkallar i fortsättningen. Det medverkar till att stärka den stereotypa bilden av kvinnor som både leende och glada, men även som människor styrda av sina känslor. Att målen, trots att de var betydelselösa för utgången av matchen målas upp som viktiga hjälper till att förstärka betydelsen av Lotta Schelin för fortsatt framgång i turneringen. Det befäster ideologin om Lotta Schelin som den största stjärnan i det svenska landslaget.

Krönika

1) Krönikan är en summering av textförfattarens intryck från turneringen i allmänhet och matchen mot Tyskland i synnerhet. Utdrag och tolkningar av refererande karaktär från matchen blandas med allmänna slutsatser från turneringen i helhet. Krönikan har rubriken "TORKA TÅRARNA" och i anslutning till den finns en bild på Lotta Schelin, som torkar tårar ur ögonen.

4) Den globala koherensen är att det svenska damlandslaget inte ska vara alltför besvikna över sin insats under mästerskapet. Textförfattaren konstaterar om den svenska prestationen under turneringen att: ”Det är ett godkänt facit. Inte mer, inte mindre”.

Laget har vunnit mot lägre rankade nationer men förlorat mot det historiskt sett överlägsna tyska laget i semifinal. Samtidigt konstaterar textförfattaren att ”Bra fotboll är fotboll som känns”, vilket detta svenska lag alltså har bjudit på. ”Och ja, det är väl därför det är så oerhört lätt att äska ett landslag som det här”.

I underrubriken står det: ”Ni skar ut en skärva av sommaren 1994 och flyttade den hit – sen visade ni oss framtiden”. Detta är förmodligen referens till herrlandslagets brons i världsmästerskapet som spelades i USA det året. Detta är dock inte något som senare skrivs ut.

Vidare konstaterar textförfattaren, apropå nationalsången före matchen mot Tyskland, att det var den bästa versionen ”sedan Berlin 2006”. Det är förmodligen en referens till herrlandslagets match mot Paraguay som spelades i Berlin under VM 2006.

5) Referenserna till ”sommaren 1994” och ”Berlin 2006” är en typ av närvarande implikationer då det knappast kan anses relevant att föra in historia som rör herrlandslagets i damlandslagets kontext.

En beskrivning av det tyska landslagets matchkläder, med omdömet att de är ”syndigt snygga svarta” känns inte heller relevant i sammanhanget.

6) Textförfattaren konstateras att bra fotboll ”är fotboll som känns”. Det har detta svenska landslag bjudit på ”Och, ja, det är väl därför det är så oerhört enkelt att *älska* ett landslag som det här”.

Vidare skriver textförfattaren att prestationerna på planen är ett godkänt facit. ”Inte mer, inte mindre”. Men med ”De här veckorna, den här idrotten, de här profilerna, den här fotbollstränaren, de här *känslostormarna*” har det svenska landslaget gjort ”Mer än någon kan begära”.

Tysklands reservställ, som laget spelade med, beskrivs som ”*syndigt snygga svarta*”. Vidare beskrivs hur Nilla Fischers mittbacksspel var ”...*monstruöst mäktigt*”. Längre fram i texten beskrivs hur de svenska spelarna ”...spelat med sina *hjärtan vidöppna*”

7) Texten fokuserar i hög utsträckning på spelarnas känslor. Tonen slås an redan i rubriken, som lyder ”TORKA TÅRARNA”, vilket i kombination med bilden av en gråtande Lotta Schelin riktar fokus mot spelarnas känslor. I texten konstateras att prestationen sportsligt varit godkänd, men eftersom spelarna bjudit på fotboll som känns, ”*känslostormar*”, har spelat ”med sina hjärtan vidöppna” och att vi har ”sett dem

skratta” och vi fick se dem gråta” har de enda bjudit publiken på mer än vad som går att begära. Fokus flyttas därmed från spelarnas idrottsliga prestationer till något annat. På grund av fokuset på spelarnas känslor trivialiseras prestationen på planen.